

Lesmap voor de leerkracht
5de en 6de leerjaar Lager Onderwijs

Kwaliteitsvol onderwijs in Burkina Faso

Kinderrechteneducatie Plan België

Plan
Elk kind telt.

VOORWOORD

Beste leerkracht,

Fijn dat je interesse hebt in de werking en projecten van Plan België. Wij hopen dat ons educatief materiaal je op weg kan helpen om **het belang van kwaliteitsvol onderwijs** in het Zuiden in jouw klas te bespreken.

Deze map bestaat uit een aantal infofiches en enkele lesfiches met leuke en interactieve activiteiten. Je vindt er ook gedetailleerde instructies en geïllustreerde bijlagen (kaarten, rollenspellen, uitdagingen...). Het geheel van de fiches en filmpjes kan je ook gratis downloaden op LeerPlaneet: <http://leerplaneet.planbelgie.be>

Je hebt dus alles in handen om je lessen over kinderrechten voor te bereiden. We hopen ook dat dit jou ook inspireert om leuke projecten met je leerlingen te organiseren. Aarzel niet om een bezoekje te brengen aan LeerPlaneet en je ervaringen met ons en andere leerkrachten te delen!

We wensen je veel kinderrechtenplezier in de klas!

Plan België
Kinderrechteneducatie
www.planbelgie.be

Wie zijn Lou & Lena?

Net als alle kinderen zijn Lou en Lena erg nieuwsgierig om de wereld te ontdekken. De sympathieke tweeling van Plan België begeleidt de leerlingen tijdens hun ontdekkingsstocht naar de kinderrechten in het Zuiden. Twee reisgezellen met wie de leerlingen zich gemakkelijk kunnen identificeren!

DEZE LESMAP BEVAT:

4 informatiefiches

- Het land Burkina Faso
- Kwaliteitsvol onderwijs
- Kwaliteitsvol onderwijs in Burkina Faso
- De situatie van meisjes in het onderwijs

6 lesfiches

- Op ontdekking in Burkina Faso
- Over de school in Burkina Faso
- Over de leerlingen in Burkina Faso
- Over de leerkrachten in Burkina Faso
- Over de ouders in Burkina Faso
- De situatie van meisjes op school

3 videofragmenten

- (te downloaden op LeerPlaneet):
- Presentatie van Burkina Faso (3de graad)
 - De school in Burkina Faso (3de graad)
 - Wat doet Plan?

Titel	Burkina Faso, een land om te ontdekken
Auteur	Redactie: Anne Furnémont en Gaëlle David – Mondiale vorming Plan België Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs
Kernwoorden	Burkina Faso
Soort fiche	Informatiefiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs

Burkina Faso

Burkina Faso is een zeer droog land dat niet aan zee gelegen is. Het land staat bekend om zijn warme en vriendelijke mensen, om zijn etnische diversiteit en culturele rijkdommen. Er is de laatste jaren vooruitgang geboekt, maar toch blijft Burkina Faso één van de minst ontwikkelde landen ter wereld met een erg lage scholingsgraad.

Vlag: twee horizontale banden (rood bovenaan, groen onderaan), in het midden een gele ster

Geografie

- **Ligging:** West-Afrikaans land, begrensd door Mali in het noorden en het westen, door Niger in het noordoosten, door Benin in het zuidwesten, door Togo en Ghana in het zuiden en Ivoorkust in het zuidwesten.
- **Oppervlakte:** 274 200 km² (ongeveer 9 maal groter dan België)

- **Administratieve indeling:** 13 regio's over 45 provincies (met aan het hoofd Hoge Commissarissen), bestaande uit 350 departementen (met aan het hoofd Prefecten), verdeeld in kantons met in totaal meer dan 8.000 dorpen.
- **Klimaat:** verdeling in drie klimaatzones naargelang de hoeveelheid neerslag
 - Sahelklimaat in het noorden: min of meer woestijnachtig met een korte regenperiode;
 - Soedanesisch of Saheltype in het centrum: met een regenseizoen van vier maanden;
 - Soedanesisch klimaat in het zuidwesten: de zone met de meeste neerslag en drie seizoenen (fris seizoen, warm seizoen en regenseizoen).
- **Natuurlijke rijkdommen:**
 - graan: mil, millet, maïs, fonio, sorghum en rijst (85 % van de landbouwgrond)
 - mango's, groene bonen en pindanoten
 - katoen (73,4 % van de uitvoerinkomsten)
 - sesam, de pit van de vrucht van de boterboom (voor de consumptie en cosmeticaproducten), kandijnsuiker ...
 - rijkdommen van uit de mijnen: goud, zink, mangaan, kalk, koper...

Bevolking

- **Inwoners:** de Burkinabeesen; 14,2 miljoen in 2008, snelle bevolkingstoename.
- **Gemiddelde leeftijd van de bevolking:** 17 jaar; 46,2 % tussen 0 en 14 jaar tegenover 2,9 % voor 65-plussers.
- **Leefverwachting:** 51 jaar.
- **Etnische groepen:** 65 etnische groepen die zich onderscheiden door hun taal, tradities en gebruiken: Mossi (49%), Peul (8%), Gourmantché (7%), Bobo (7%), Bissa en Samo (6%), Gourounsi (6%), Lobi (4%), Bwaba (3%), Sénoufo, Dioula en Marka (2%)...
- **Officiële taal:** Frans (meer dan 60 andere talen en dialecten).
- **Godsdiensten:** animisme, islam, christendom.
- **Alfabetiseringsgraad:** 28,5% van de volwassenen (bron Statistieken Unesco, 2007).

Regering

- **Politiek systeem:** Republiek.
- **President:** Blaise Compaoré sinds 1987.
- **Hoofdstad:** Ouagadougou (bevolking: 1 475 223 inwoners sinds de laatste telling in 2006)
- **Andere belangrijke steden:** Bobo-Dioulasso, Koudougou, Ouahigouya, Fada N'Gourma, Dori.

Economie

- **Munteenheid:** de CFA-frank (*Communauté Financière d'Afrique* of "Afrikaanse financiële gemeenschap", munt die wordt gebruikt in meerdere Afrikaanse landen)
- **Buitenlandse schuld:** 1,665 miljard dollar (2009)
- **Sectoren:** veeteelt (ongeveer 14 % van de uitvoer), visvangst, landbouw, ambacht, mijnen (goud, zink, mangaan).
- **Bruto binnenlands product:** 430 dollar per inwoner.
- **Welzijn:** de socio-economische situatie is niet bepaald hoopgevend. Burkina Faso is één van de vijf minst ontwikkelde en armste landen ter wereld. De UNDP heeft het land geklasseerd op de 177ste plaats van de 182 landen en daarmee is Burkina Faso een van de minst ontwikkelde landen. Het land produceert vooral voor eigen gebruik (90% van de bevolking leeft van haar eigen oogst). De landbouw speelt een overheersende rol in de economie, maar is eveneens onderworpen aan de wisselvalligheden van het klimaat. Als de enige oogst van het jaar slecht is, kan er ernstige voedselschaarste optreden, en zelfs hongersnood.

Geschiedenis

Burkina Faso ontstond in 1919 tijdens de Franse kolonisatie. De oude naam, Opper Volta, verwijst naar de drie waterlopen die door Burkina lopen: de Mouhoun (vroeger *Volta Noire*),

de Nakambé (*Volta Blanche*) en de Nazinon (*Volta Rouge*).

Het land kreeg te kampen met verschillende revoluties tussen 1983 en 1987, onder leiding van Thomas Sankara. Hij wou dat iedereen genoeg te eten kreeg en daarom zette hij meerdere agrarische, educatieve en politieke hervormingen op touw. In 1984 gaf hij het land een andere naam: “Burkina Faso”, wat “Land van de integere mens” betekent (*burkina* betekent “integriteit” in het Mooré, *faso* “land” of “grond” in het Dioula).

Sankara was een Afrikaanse leider die zich hevig verzette tegen het neokolonialisme. Hij werd vermoord in 1987, waarschijnlijk met de medeplichtigheid van Frankrijk en is sindsdien een van de meest memorabele figuren uit de Afrikaanse geschiedenis. Zijn erfenis en zijn imago zijn diep verankerd bij de mensen. Na de moord op Sankara grijpt Blaise Compaoré de macht en gaat hij over tot de “rechtzetting van de revolutie”.

Ondanks verschillende politieke wendingen sinds de onafhankelijkheid in 1960 is Burkina Faso altijd gespaard gebleven van volkeren- of burgeroorlogen. Het land heeft vandaag een eigen identiteit en scoort zeer sterk op het vlak van diversiteit.

Plan België en de kinderrechten in Burkina Faso

Burkina Faso is een partnerland van Plan België sinds januari 2001. Plan is al meer dan 30 jaar actief in 8 provincies (Kourittenga, Bam, Sanmatenga, Poni, Nounbiel, Bougouriba, Loba en Namentenga). De organisatie steunt de lokale overheden om de diensten naar de bevolking toe te verbeteren, onder meer via kwaliteitsvolle programma's voor lagere scholen en een programma voor geboorteregistratie.

Kwaliteitsvolle lagere school

Plan België heeft meegewerkt aan de constructie van verschillende lagere scholen, samen met het Burkinese Ministerie van Onderwijs. Het doel is kwaliteitsvolle scholen te bouwen die

voldoen aan de lokale behoeften. Plan België realiseert dus meer dan simpelweg de bouw van klaslokalen. De bouw wordt opgevolgd door de dorpingen.

In dit project staat de ontwikkeling van de 4 grote pijlers van de kinderrechten centraal:

- De school verschaft niet enkel toegang tot onderwijs, maar zorgt ook voor een gezondere leefomgeving voor de kinderen. Het drinkbaar water van de put op school kan de ziektes gelinkt aan water drastisch verminderen. Die blijven één van de voornaamste redenen van kindersterfte in Burkina Faso (recht op overleving).
- Het recht op ontwikkeling staat centraal in dit project. Hoe meer de bevolking kan genieten van een goede opleiding, hoe meer ze zelf het heft in handen kan nemen inzake haar eigen ontwikkeling (recht op ontwikkeling).
- Kinderen worden betrokken bij de beslissingsprocessen. Plan helpt bij de organisatie van leerlingenraden, die aan vergaderingen deelnemen inzake het beheer van de school (recht op participatie).
- In landen waar de misbruiken tegen kinderen schering en inslag zijn (geweld, kinderhandel, kinderarbeid...), is de school één van beste middelen om de kinderen te beschermen (recht op bescherming).

Geboorteregistratie

Plan Burkina Faso, in samenwerking met Unicef, UNFPA en andere structurele partners, heeft in 2004 een geboorteregistratiecampagne op touw gezet. Die grootschalige actie werd financieel ondersteund door Plan België.

Dankzij een geboorteakte krijgen kinderen immers toegang tot een waardig burgerschap. Ze krijgen recht op gezondheidszorg en onderwijs, zijn beschermd tegen uitbuiting en geweld en hebben het recht om gehoord te worden.

Bronnen

- *Bilan du monde 2009 : la situation économique internationale*, Le Monde Hors série, 2009. (niet beschikbaar in het Nederlands)
- Nationaal instituut voor de statistiek en de demografie in Burkina Faso (*Institut national de la statistique et de la démographie du Burkina Faso*) : <http://www.insd.bf/>
- JANIN, S., *Burkina Faso, pays des hommes intègres*, Éditions Olizane, 2003. (niet beschikbaar in het Nederlands)
- *Les atlas Jeune Afrique, Burkina Faso*, Éditions J.A., Paris, 1998. (niet beschikbaar in het Nederlands)
- UNDP (Verenigde Naties Ontwikkelingsprogramma), Rapport 2009, <http://hdr.undp.org/en/statistics/> (niet beschikbaar in het Nederlands)

Titel	Voor een kwaliteitsvol onderwijs
Auteur	Redactie: Anne Furnémont – Mondiale vorming Plan België Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs
Kernwoorden	Onderwijs
Soort fiche	Informatiefiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs

Onderwijs, voor ieder een recht

Het recht op onderwijs – een fundamenteel recht – wordt vermeld in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948, en in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 1989. “Terwijl het aantal kinderen met de lagere schoolleeftijd blijft stijgen, daalt het aantal niet-geschoolde kinderen van 106 miljoen in 1999 naar 69 miljoen in 2008. Bijna de helft van deze kinderen (31 miljoen) leeft in Sub-Sahara Afrika, en meer dan een kwart (18 miljoen) in Zuid-Azië.” (Bron: Verenigde Naties, Millenniumdoelstellingen, Rapport 2010).

De reden waarom kinderen niet naar school gaan in de ontwikkelingslanden zijn voor de hand liggend: er is geen school, de school is te duur of te ver, ouders laten niet al hun kinderen naar school gaan (de kinderen moeten uit noodzaak andere familiale verplichtingen nakomen), sommige kinderen verlaten de schoolbanken om verschillende redenen... Als we hiervoor een oplossing willen vinden, dan moeten we rekening houden met de lokale, en soms zeer complexe context en de verschillende factoren die elkaar beïnvloeden.

Studies tonen aan dat **onderwijs de beste investering is voor de maatschappij**. De kindersterfte daalt bijvoorbeeld. Het draagt bij tot een meer democratische, vredelievende en egalitaire maatschappij. Gezinnen leren hoe ze hun welzijn en hun levensstandaard kunnen verhogen. Bovendien is het onderwijs eveneens een belangrijke factor om kinderen te beschermen tegen elke vorm van kinderarbeid en uitbuiting. Dit fundamenteel recht voor iedereen mogelijk maken, blijft een van de grootste uitdagingen van ons tijdperk.

Plan België wil de levensomstandigheden van de kinderen uit het Zuiden structureel verbeteren en beschouwt daarom **de toegang tot het kwaliteitsvol onderwijs voor allen** een prioriteit. In vele ontwikkelingslanden is de helft van de bevolking minderjarig. Dit betekent dat de helft van de bevolking theoretisch gezien de leeftijd heeft om op de schoolbanken te zitten. Voor de socio-economische ontwikkeling van deze landen is het dus cruciaal om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren en om de armoede in te dijken.

Het onderwijs moet kwaliteit bieden

Vroeger was de grootste bekommernis m.b.t. het onderwijs in de ontwikkelingslanden het basisonderwijs toegankelijk maken voor iedereen (dat er genoeg scholen zijn, niet te ver van de rurale zones, etc.). Nu ligt de aandacht vooral op de **kwaliteit** van het onderwijs. Het is inderdaad weinig zinvol om scholen te bouwen als de kwaliteit niet voldoende is en de kinderen bijgevolg niets leren. Basisonderwijs dat niet voldoet aan de kwaliteitsvoorwaarden, zal geen positief effect hebben en zelfs contraproductief werken op de ontwikkeling van kinderen.

Volgens Plan België moeten volgende elementen aanwezig zijn om te kunnen spreken van een kwaliteitsvol basisonderwijs:

- Een aangepaste schoolcontext voor de kinderen, zoals uitnodigende klaslokalen waar de weergoden geen vat op hebben, zitplaatsen voor iedereen, pedagogisch basismateriaal, toegang tot drinkwater, een beveiligde omgeving...
- Gevormde leerkrachten die zich blijven vormen en regelmatig een evaluatie krijgen.
- Methodes die aanzetten om actief deel te nemen aan de les.
- Programma's en pedagogisch materiaal die zijn aangepast aan de leeftijd, niveau en de culturele context van de kinderen.
- Inspraak voor alle betrokken actoren: kinderen, leerkrachten, directeurs, ouders, inspecteurs, onderwijsinstellingen, externe partners...
- Een positieve samenwerking met nationale en onderwijsinstellingen voor een efficiëntere omkadering van de actoren binnen de onderwijssector, ondanks het gebrek aan materiële en financiële middelen.
- Stimulans van peuters en kleuters (kleuteronderwijs bestaat quasi niet), en afstemming tussen lagere en secundaire school om de overgang te vergemakkelijken.
- Maatregelen om de toegang tot de school te bevorderen, voor zwakkere kinderen en minderheidsgroepen.

De uitdagingen van een kwaliteitsvol onderwijs

Het is niet zomaar dat de toegang tot het basisonderwijs voor iedereen deel uitmaakt van de Millenniumdoelstellingen van de VN. Het gaat om 8 becijferde doelstellingen in 2000, ondertekend door de VN-lidstaten. De doelstellingen moeten worden behaald tegen 2015. Door de uitdagingen hier te herhalen willen we de aandacht vestigen op het feit dat het onderwijs niet enkel gaat om het aantal kinderen dat naar school gaat...

Uitdagingen betreffende de ontwikkeling van het kind

Individueel gezien draagt een kwaliteitsvol onderwijs bij tot de cognitieve, sociaal-affectieve en psychomotorische ontwikkeling van het kind. Het onderwijs wil het kind dingen bijleren, zijn competenties en kennis verrijken, maar ook zijn persoonlijke ontplooiing in goede banen leiden: we hebben het vaak over een *integrale* of *globale* ontwikkeling van het kind. De school wil dat elk kind zijn verantwoordelijkheid kan dragen, zelfbewust is, zijn mening kan verwoorden, eigen keuzes kan maken, in staat is om in een gemeenschap te leven zodat het zoveel mogelijk conform zijn eigen waarden kan leven.

Socio-economische uitdagingen en ontwikkeling van het land

Voor het individu is het onderwijs een toegangspoort naar een betere job en een verbetering van zijn levenskwaliteit. Globaler gezien is onderwijs dus onmisbaar in de strijd tegen de armoede en de socio-economische ontwikkeling van een land. Een kwaliteitsvol onderwijs vormt creatieve individuen die deelnemen in de maatschappij en die hun toekomst in handen nemen. Dit is dan ook de beste garantie voor een maatschappij om vooruitgang te maken.

Democratische uitdagingen en sociale samenhang

Op collectief vlak draagt kwaliteitsvol onderwijs bij tot een betere sociale cohesie als kinderen uit kwetsbare, arme of marginale gezinnen dezelfde toegang hebben als de anderen. De school zou kinderen weerbaar moeten maken zodat ze een rechtvaardige positie krijgen in de maatschappij. Onderwijs is een belangrijke pijler binnen de democratie, als de school haar rol degelijk vervult. De sensibilisering omtrent mensenrechten en kinderrechten kadert volledig binnen de schoolcontext. Op die manier wordt de toegang tot school bevorderd en wordt sociale discriminatie ingedijkt.

Impact van het onderwijs op de gezondheid en op het overleven

Het is bewezen dat het onderwijs- en opleidingsniveau de levensstandaard serieus verhogen. In de context van de ontwikkelingslanden mag dit niet genegeerd worden: kinderen jonger dan 5 jaar van wie de moeders kunnen lezen en schrijven, hebben veel meer kans op overleven. Bovendien is de school vaak de plaats waar meerdere vaccins of vitaminecomplexen worden toegediend, waar dokters- en tandartsbezoeken worden georganiseerd; waar betere voedingsgewoonten mogelijk zijn en hygiënevoorschriften gelden, en waar kinderen, leerkrachten en ouders kunnen worden gesensibiliseerd voor de gezondheidsthema's (onder meer de strijd tegen hiv/aids).

Wat doet Plan België om de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen?

Volgens het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind heeft elk kind het recht op **kosteloos en kwaliteitsvol** basisonderwijs. Plan België vertrekt vanuit dit verdrag en bouwt niet enkel scholen, maar maakt ook werk van een betere kwaliteit van de lessen en betere opleidingen. De betrokkenheid van alle bewoners van een gemeenschap (dus ook de kinderen) bij alle aspecten is noodzakelijk om de duurzaamheid van het project te verzekeren. Dat is een garantie op **succes**. Dit noemen we de **gemeenschapsontwikkeling gericht op het kind**.

Concreet zal Plan België dus in de ontwikkelingslanden:

- Kinderen raadplegen en middelen zoeken om participatie te verhogen (vooral in een context waar de plaats van het kind in de maatschappij verschillend is, zoals het geval in Burkina Faso);
- De dorpingen inspraak geven, in samenwerking met andere lokale actoren en in samenspraak met de overheden, onder meer het Ministerie van Onderwijs;
- De kwaliteit van de infrastructuur en materiaal verbeteren (klaslokalen, waterpompen, sanitair, banken, boeken, spelletjes...);
- Deelnemen aan de vorming van de leerkrachten en de pedagogische methodes verder ontwikkelen rekening houdend met het kind;
- Ouder- en leerlingenraden oprichten die als taak hebben om te waken over de duurzaamheid van de infrastructuur en de toegang tot school voor alle kinderen (door bijvoorbeeld een schoolrefter in te voeren, gelijkheid tussen meisjes en jongens te bevorderen, door andere ouders te sensibiliseren...);

- ...

In België heeft de organisatie onder meer sensibiliseringscampagnes op touw gezet over het recht op onderwijs (belang van het kleuteronderwijs, kwaliteitsvol basisonderwijs, recht op onderwijs voor meisjes), acties met jongeren en pedagogisch materiaal voor de leerlingen van de lagere school. Plan België stelt eveneens alles in het werk om deze zaken m.b.t. de kinderrechten aan te kaarten bij en op de agenda te plaatsen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Bronnen

- Website UNESCO: www.unesco.org (niet beschikbaar in het Nederlands)
- Website UNICEF: www.unicef.org (niet beschikbaar in het Nederlands)
- Website VN: www.un.org (niet beschikbaar in het Nederlands)
- UN, the Millennium Development Goals, Rapport 2010 (niet beschikbaar in het Nederlands)
- Plan Belgique, L'éducation de qualité, un moyen de briser le cercle vicieux de la pauvreté, Lettre d'info avril 2006. (niet beschikbaar in het Nederlands)
- UNESCO, Cadre d'action de Dakar : L'Éducation pour tous : tenir nos engagements collectifs, 2000. (niet beschikbaar in het Nederlands)
- UNESCO, EFA Global Monitoring Report. (niet beschikbaar in het Nederlands)

Titel	Voor een kwaliteitsvol onderwijs in Burkina Faso
Auteur	Redactie: Anne Furnémont – Mondiale Vorming Plan België Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs
Kernwoorden	Burkina Faso, onderwijs
Soort fiche	Informatiefiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs

Het lager onderwijs in Burkina Faso

Om het thema kwaliteitsvol onderwijs te bespreken, kozen we voor het land Burkina Faso. Dit land staat namelijk heel wat uitdagingen te wachten op het vlak van basisonderwijs aangezien de alfabetiseringsgraad een van de zwakste ter wereld is.

In West-Afrika hebben 6 op de 10 kinderen toegang tot het basisonderwijs. Het vermeerderen van het aantal scholen was lange tijd de doelstelling voor ontwikkelingsprojecten, dit om tegemoet te komen aan de internationale millenniumdoelstelling i.v.m. het basisonderwijs voor iedereen. Vandaag zien we echter dat vele regio's nog niet beschikken over de noodzakelijke schoolinfrastructuur en dat de kinderen die al op de schoolbanken zitten geen kwaliteitsvol onderwijs krijgen. Hervormingen van het opleidingsniveau en van de voortgezette opleiding voor leerkrachten dringen zich dus op en pedagogische methodes moeten herbekeken worden.

Het basisonderwijs in Burkina Faso valt onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Basisonderwijs en Alfabetisering. Dit Ministerie zorgt voor het vlotte verloop en de opvolging van het overheidsbeleid op het vlak van publiek en privéonderwijs, op het niveau van het lager onderwijs en de alfabetisering. Daarna gaat de macht naar de 13 Regionale Directies, vervolgens naar de 45 Provinciale Directies. Onderaan de ladder bevinden zich de Districten van het Basisonderwijs met rondreizende inspecteurs die de scholen in hun gebieden opvolgen.

In Burkina Faso is onderwijs verplicht bij decreet. Het zou eveneens kosteloos moeten zijn. We kunnen echter vaststellen dat geen enkel principe wordt toegepast. Bij de Sub-Saharaanse Afrikaanse landen behoort Burkina tot de landen met de laagste scholingsgraad en het hoogste analfabetismecijfer. Meisjes zijn trouwens heel duidelijk ondervertegenwoordigd (slechts 44%).

In Burkina Faso zijn er veel obstakels die **kwaliteitsvol onderwijs verhinderen**:

- 50% van de bevolking is jonger dan 15 jaar wat betekent dat de helft van de bevolking niet productief is, maar wel gevoed en geschoold moet worden.
- Er zijn te weinig lagere scholen en daardoor zijn veel klassen overbevolkt, ofwel onbestaand.
- Er zijn te weinig geschoolde leerkrachten.

- De gezinnen met een laag inkomen kunnen niet meer dan 1 kind tegelijk naar school zenden. Meestal is het de oudste jongen en de meest begaafde die de kans krijgt om naar school te gaan.
- Frans is de voertaal op school. Dit schrikt sommige kinderen af (slechts 15% van de Burkinabezen spreken Frans).
- Er is vaak gebrek aan materiaal (handboeken, banken, krijt, boeken, schriften...).
- Er is vaak geen aangepaste infrastructuur in de scholen en geen toegang tot drinkbaar water.
- De inhoud en de methodologie zijn verouderd en niet aangepast aan de noden. Het ministerie verricht inspanningen om de pedagogische methoden te moderniseren door ze interactiever te maken, meer vanuit de leefwereld van het kind.
- Veel leerlingen haken af voordat ze hun lagere school hebben afgemaakt om verschillende redenen. Ze gaan bijvoorbeeld werken om geld te verdienen en hun familie te onderhouden.
- De school heeft over het algemeen een slechte reputatie bij de ouders die er niet altijd het nut van inzien om hun kinderen naar school te sturen en het geld te betalen voor een niet- efficiënte opleiding...

We zien dat de grote uitdaging van de onderwijssector in Burkina Faso tweeledig is: onderwijs aanbieden aan de meerderheid van de kinderen en het onderwijs aanpassen om het **kwaliteitsvoller** te maken. Dit kan alleen maar slagen als **alle betrokken actoren hun medewerking verlenen**: verantwoordelijken van het onderwijs, directeurs en leerkrachten, leerlingen en externe partners.

In de lesfiches proberen we deze synergie aan te brengen: de context van het land, de materiële aspecten van de school en de actoren zoals de leerkrachten, leerlingen en ouders. **Dankzij deze thema's leren we de verschillende facetten van een kwaliteitsvol onderwijs beter begrijpen.**

Wat doet Plan België om de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen?

Volgens het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind heeft elk kind het recht op **kosteloos en kwaliteitsvol** basisonderwijs. Plan België vertrekt vanuit dit verdrag en bouwt niet enkel scholen, maar maakt ook werk van een betere kwaliteit van de lessen en betere opleidingen. De betrokkenheid van alle bewoners van een gemeenschap (dus ook de kinderen) bij alle aspecten is noodzakelijk om de duurzaamheid van het project te verzekeren. Dat is een garantie op **succes**. Dit noemen we de **gemeenschapsontwikkeling gericht op het kind**.

Concreet zal Plan België dus in de ontwikkelingslanden:

- Kinderen raadplegen en middelen zoeken om participatie te verhogen (vooral in een context waar de plaats van het kind in de maatschappij verschillend is, zoals het geval in Burkina Faso);

- De dorpelingen inspraak geven, in samenwerking met andere lokale actoren en in samenspraak met de overheden, onder meer het Ministerie van Onderwijs;
- De kwaliteit van de infrastructuur en materiaal verbeteren (klaslokalen, waterpompen, sanitair, banken, boeken, spelletjes...);
- Deelnemen aan de vorming van de leerkrachten en de pedagogische methodes verder ontwikkelen rekening houdend met het kind;
- Ouder- en leerlingenraden oprichten die als taak hebben om te waken over de duurzaamheid van de infrastructuur en de toegang tot school voor alle kinderen (door bijvoorbeeld een schoolrefter in te voeren, gelijkheid tussen meisjes en jongens te bevorderen, door andere ouders te sensibiliseren ...);
- ...

In België heeft de organisatie onder meer sensibiliseringscampagnes op touw gezet over het recht op onderwijs (belang van het kleuteronderwijs, kwaliteitsvol basisonderwijs, recht op onderwijs voor meisjes), acties met jongeren en pedagogisch materiaal voor de leerlingen van de lagere school. Plan België stelt eveneens alles in het werk om deze zaken m.b.t. de kinderrechten aan te kaarten bij en op de agenda te plaatsen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Bronnen

- Website UNESCO: www.unesco.org/new (niet beschikbaar in het Nederlands)
- Website UNICEF: www.unicef.org (niet beschikbaar in het Nederlands)
- Website VN: www.un.org (niet beschikbaar in het Nederlands)
- UN, the Millennium Development Goals, Rapport 2010.
- Plan Belgique, L'éducation de qualité, un moyen de briser le cercle vicieux de la pauvreté, Lettre d'info avril 2006. (niet beschikbaar in het Nederlands)
- UNESCO, Cadre d'action de Dakar: L'Éducation pour tous : tenir nos engagements collectifs, 2000. (niet beschikbaar in het Nederlands).
- UNESCO, EFA Global Monitoring Report 2010. (niet beschikbaar in het Nederlands).

Titel	De situatie van meisjes in het onderwijs
Auteur	Katrien Goris – Kinderrechteneducatie Plan België Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs
Kernwoorden	Afrika, onderwijs, meisjes
Soort fiche	Informatiefiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs

De oorzaken van ongelijke toegang tot onderwijs voor meisjes in het Zuiden

Jongens en meisjes hebben dezelfde rechten, maar meisjes hebben vaak ongelijke toegang tot die rechten. Zo is er een ongelijke toegang tot onderwijs voor meisjes in het Zuiden, er zijn met andere woorden minder meisjes dan jongens op de schoolbanken (zowel in het lager als in het secundair onderwijs). Dit probleem stelt zich vooral in Afrika en Zuid-Azië. Latijns-Amerika en Oost-Azië, waar meisjes heel goed scoren op school, zijn een uitzondering hierop. Maar alleen toegang tot onderwijs is niet voldoende, ook de kwaliteit van de school en het onderwijs is bepalend voor de toekomst van kinderen, en in het bijzonder voor de toekomst van meisjes.

De oorzaken van een ongelijke toegang van meisjes op het recht op onderwijs, zijn divers:

- **Armoede** is de grootste belemmerende factor. Educatie zou gratis moeten zijn, maar er zijn vaak verdoken kosten (materiaal, uniform, eten, vervoer,...) die de ouders niet altijd kunnen betalen. Omdat er niet genoeg geld is om alle kinderen naar school te sturen, kiezen de ouders vaak voor de oudste of meest begaafde zoon. De meisjes moeten thuisblijven om op de broertjes en zusjes te passen, terwijl de ouders dan buitenshuis geld gaan verdienen. Soms worden de meisjes ook naar familie of kennissen gestuurd om er te gaan werken, waarbij het risico groot is dat ze worden blootgesteld aan kinderhandel en kinderprostitutie.
- **De sociale positie van de vrouw in de samenleving** (culturele rollen- en verwachtingspatronen in de privésfeer en op professioneel vlak, bewegingsvrijheid) is een andere belemmerende factor. De plaats van de vrouwen in het Zuiden is vaak thuis, waar ze zich bezig houden met de zorg voor het gezin en het huishouden. Meisjes naar school sturen wordt beschouwd als een zinloze investering. Meisjes trouwen ook op vroege leeftijd en verdwijnen dan van de schoolbanken omdat ze de zorg voor een eigen gezin op zich moeten nemen. Daarnaast zijn er relatief weinig vrouwen in posities waar beslissingen genomen worden. Er zijn met andere woorden weinig rolmodellen voor meisjes en vrouwen in het Zuiden.

Als meisjes dan toch op de schoolbanken belanden, worden ze daar vaak geconfronteerd met extra **moeilijkheden op de school** waardoor ze vervroegd afhaken. Er zijn weinig vrouwelijke leerkrachten aanwezig in de scholen waardoor meisjes wederom geen rolmodel hebben of het

risico op achterstelling lopen wegens de heersende culturele rollen- en verwachtingspatronen.

Die stereotypen over vrouwen zijn vaak nog terug te vinden en worden versterkt in de handboeken die op school worden gebruikt. Verder zijn de scholen niet altijd veilig waardoor meisjes gemakkelijker het risico lopen op seksuele intimidatie. Ook het feit dat er niet altijd aparte toiletten zijn voor meisjes en jongens verhoogt dat risico en maakt dat meisjes niet langer naar school durven of kunnen gaan.

De positieve gevolgen van onderwijs voor meisjes

Onderzoek wijst uit dat wanneer meisjes gelijke toegang hebben tot *kwaliteitsvol onderwijs*, de positieve gevolgen daarvan ver rijken, en dat op verschillende vlakken:

- **Gezondheid:** wanneer de moeder geschoold is, komt er minder kindsterfte voor bij kinderen onder 5 jaar en zijn er minder hiv/aids-besmettingen.
- **Educatie:** wanneer de moeder geschoold is, is er meer kans dat haar dochters naar school gaan. Onderwijs heeft ook een sterk emancipatorisch gevolg: meisjes zijn beter voorbereid op het leven, kunnen opkomen voor zichzelf en de negatieve waarden en normen doorbreken.
- **Geweld:** wanneer de moeder geschoold is, zijn er minder ‘kindhuwelijken’ en is er minder risico om (seksueel) uitgebuit te worden.
- **Economische ontwikkeling:** wanneer meisjes naar school zijn geweest, kunnen ze economisch onafhankelijk worden. Zo kunnen ze bijdragen aan het doorbreken van de armoedecirkel, zowel voor hen persoonlijk en voor hun gezin, als op nationaal niveau.

Wat doet Plan België om de situatie van meisjes in het Zuiden te verbeteren?

Volgens Plan België dient men op 2 niveaus aan dit probleem te werken:

- **Het versterken van de competenties van de kinderen zelf (als dragers van hun rechten)** via sensibiliseringsprogramma's. Kinderen moeten hun rechten leren kennen en hiervoor opkomen. Ook moeten meisjes meer kansen krijgen, dit kan door het aanbieden van speciale programma's voor meisjes. De huishoudelijke taken van meisjes dienen verlicht te worden,

zodat ze niet thuis moeten blijven maar naar school kunnen gaan.

- **De grootste verantwoordelijkheid ligt bij de overheden** (al dan niet bijgestaan door internationale samenwerking) en in het verlengde daarvan **de ouders en andere volwassenen** in de omgeving van het kind. Zij dienen scholen toegankelijker te maken (veiliger, minder kosten,...) en meer te investeren in opleidingen van vrouwelijke leerkrachten (als rolmodel en om de machocultuur te doorbreken). Daarnaast moet er ook zinvol onderwijs georganiseerd worden, en moeten ouders gesensibiliseerd worden over het belang om hun dochter naar school te sturen.

Plan (België) neemt het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind als uitgangspunt. Daarin is opgenomen dat alle kinderen recht hebben op kwaliteitsvol onderwijs (artikel 28) en een gelijkwaardige behandeling (artikel 2). Daarenboven is gender een transversaal thema in de Belgische Ontwikkelingssamenwerking en dient dus aan bod te komen in elk ontwikkelingsproject. Vanuit dat laatste principe zijn de projecten/programma's van Plan (België) niet uitsluitend gericht naar meisjes, maar soms besteden ze wel speciale aandacht aan (rechten van) meisjes.

Plan België werkt niet enkel aan een betere toegang tot onderwijs in de ontwikkelingslanden, maar werkt ook aan een verbetering van de kwaliteit ervan. De volgende voorbeelden, waarbij meisjes op verschillende niveaus betrokken worden, tonen dit aan:

- Via het project “Protect” (in Benin en Togo) probeert Plan België zoveel mogelijk kinderen (waaronder meisjes) op school te krijgen om zo kinderhandel te voorkomen.
- In Peru en Cambodja spoort Plan België de overheden aan om meer te investeren in kleuteronderwijs waardoor meisjes ontheven worden van deze taken en naar school kunnen gaan.
- Plan sensibiliseert de overheid of gebruikt incentives waardoor meer vrouwen een opleiding tot leerkracht volgen. Meer vrouwelijke leerkrachten zorgen voor meer meisjes op schoolbanken.
- Plan België investeert ook in geboorteregistratie omdat kinderen met dit document ook recht hebben om zich in te schrijven in het schoolsysteem.
- Oprichten van “kinderrechtenclubs” (bv. in Peru) waar kinderen (waaronder ook meisjes) gevormd worden over hun rechten en zo sterker in hun schoenen staan.
- In Vietnam wordt geïnvesteerd in opleidingen tot leerkracht waardoor het onderwijs kwaliteitsvoller is, waar natuurlijk ook meisjes van profiteren.
- In Niger loopt een specifiek project om de toegang van meisjes tot onderwijs te verbeteren.

Bronnen

- Website UNESCO: www.unesco.org/new (niet beschikbaar in het Nederlands)
- Website UNICEF: www.unicef.org (niet beschikbaar in het Nederlands)
- Website VN: www.un.org (niet beschikbaar in het Nederlands)
- UN, the Millennium Development Goals, Rapport 2010.
- UNESCO, EFA Global Monitoring Report 2011 (niet beschikbaar in het Nederlands).
- Plan International, Because they are girls. Mapping Plan's experience in improving the lives of girls, 2010 (niet beschikbaar in het Nederlands).
- Projecten Plan België: <http://www.planbelgie.be/wat-doet-plan/werkwijze/>

Titel	Op ontdekking in Burkina Faso
Auteur	Redactie: Anne Furnémont – Mondiale Vorming Plan België Vertaling: Natascha Loontjens Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs, Afrika
Kernwoorden	Burkina Faso, school, armoede
Soort fiche	Lesfiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs
Werkvorm	- Oefeningen - Groepsopdrachten
Eindtermen	- Wereldoriëntatie - mens: 3.1 - 3.4 - 3.5 - 3.6 - 3.7 - Wereldoriëntatie - maatschappij: 4.3 - 4.4 - 4.7 - 4.8 - 4.13 - 4.15 - Wereldoriëntatie - tijd: 5.9 - Wereldoriëntatie - ruimte: 6.2 - 6.9 - Sociale Vaardigheden: 1.2 - 1.3 - 1.5 - 1.6 - 1.7 - 2 - 3 - Muzische Vorming - Beeld: 1.3 - Muzische Vorming - Drama: 3.3 - 3.5 - 3.6 - 3.7 - Muzische Vorming - Media: 5.5 - Muzische Vorming - Attitudes: 6.1 - 6.4 - 6.5 - Nederlands - Luisteren: 1.5 - 1.7 - 1.8 - 1.9 - Nederlands - Spreken: 2.2 - 2.3 - 2.5 - 2.6 - 2.7 - 2.8 - Nederlands - Lezen: 3.1 - 3.4 - 3.5 - Leren Leren: 2 - 3 - 4
Specifieke doelstellingen	- De leerlingen ontdekken de verschillende leefgewoonten bij kinderen uit Burkina Faso. - De leerlingen denken na over hoe belangrijk de school in de wereld is. - De leerlingen doen onderzoekwerk en geven een presentatie over een ontwikkelingsland.

Achtergrondinfo: Burkina Faso

Burkina Faso is één van de 5 minst ontwikkelde en armste landen ter wereld. De UNDP heeft het land geklasseerd op de 177ste plaats van de 182 landen en daarmee is Burkina een van de minst ontwikkelde landen. De socio-economische situatie is niet bepaald hoopgevend. Het land produceert vooral voor eigen gebruik (90% van de bevolking leeft van haar eigen oogst). De landbouw speelt een overheersende rol in de economie, maar is eveneens onderworpen aan het wisselvallige klimaat. Als de enige oogst van het jaar slecht is, kan er ernstige voedselschaarste optreden, en zelfs hongersnood.

Bovendien is ongeveer 50% van de Burkinabese bevolking jonger dan 15 jaar. Dit betekent dat de helft van de bevolking theoretisch gezien niet de leeftijd heeft om op de arbeidsmarkt actief te zijn en bij te dragen aan de ontwikkeling van het land. Jongeren moeten geschoold worden. Dit vraagt echter veel middelen van de staat.

Presentatie van Burkina Faso (3de graad)

Toon dit videofragment aan je leerlingen bij wijze van inleiding of besluit op de activiteiten. De algemene context van Burkina Faso en in het bijzonder de onderwijscontext wordt geschetst. Opgelet: dit videofragment bevat elementen van de antwoorden bij het groepswork, vooral voor groep 4.

Activiteit 1 Een televisie-uitzending over Burkina Faso	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	♂ / ♀ in groepen en klassikaal
Competenties: - Informatie opzoeken - Nadenken en eigen mening geven - Samenwerken - Concept definiëren - Schrijven - Lezen - Verbeelding gebruiken en bedenken - Problemen identificeren - Oplossingen voorstellen - Presentatie geven - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - Fiches voor de groepen (zie bijlage) - Woordenboek - Atlas of kaart van Afrika - Documentatie over Burkina Faso (reisgids, boeken of internet), met onder meer informatie over het ambacht en het Pan-Afrikaans Filmfestival van Ouagadougou (FESPACO)	⌚ 2x50 minuten

Een televisie-uitzending over Burkina Faso

Om Burkina Faso op een ludieke en actieve manier te leren kennen kan je aan je leerlingen voorstellen om een speciale uitzending te maken rond het land in de vorm van een televisiejournaal.

Verdeling van de rollen:

- 2 leerlingen nemen de rol van presentator op zich: ze leiden het onderwerp in, geven het woord aan de journalisten, praten de verschillende delen van de reportage aaneen en ronden de uitzending af met een slotwoordje.
- 1 groep doet een algemene voorstelling van het land: kaart, basisgegevens en het weerbericht.
- 1 groep doet de economische situatie van het land uit de doeken: de rijkdommen, de armoede, de situatie in het onderwijs.
- 1 groep vertelt over de tradities en het ambacht.
- 1 groep stelt een cultureel aspect voor: het beroemde filmfestival van Ouagadougou.

In bijlage vind je een fiche voor elke groep met de belangrijkste aanwijzingen.

Als je de rollen volledig wilt uitwerken, kan je altijd de uitzending in scène laten zetten (micro, een kader dat dienst doet als televisiescherm, voorwerpen ...) en waarom niet filmen of opnames maken? Zo kan je er een echte spreekoefening van maken!

Groepswerk: antwoorden

De presentatoren van de uitzending

De 2 presentatoren moeten hun onderwerp voorbereiden. Daartoe hebben ze heel algemene informatie nodig over Burkina. Ze schrijven een korte inleiding voor de uitzending, enkele zinnetjes om het woord op een vlotte manier door te geven aan de journalisten, en een slotwoord. Laat ze vervolgens hun presentatie mondeling oefenen.

Tijdens de voorbereiding van hun uitzending kunnen ze de journalisten vragen naar de inhoud van hun reportage zodat ze hun inleiding kunnen aanpassen indien nodig. Ze kunnen bijvoorbeeld 'de correspondenten ter plaatse' installeren op een bepaalde plaats in het klaslokaal en een kader knutselen dat het 'televisietoestel' voorstelt.

Als ze nog tijd overhebben, kunnen ze de andere groepen een handje toesteken.

Groep 1: algemene voorstelling van Burkina Faso

Deze groep heeft een kaart van Burkina Faso nodig (of tekent zelf een kaart van het land) en moet verschillende dingen over het land opzoeken zoals de vlag, de oppervlakte, de bevolking, de munteenheid, enzovoort. Ze moeten ook een origineel weerbericht samenstellen.

- Hoofdstad: Ouagadougou. Buurlanden: Mali, Niger, Benin, Togo, Ghana en Ivoorkust.
- Geen toegang tot de zee. In het noorden ligt de Sahara.
- Oppervlakte: 274.200 km², 9 maal groter dan België (30.528 km²).
- Inwoners: Burkinabezen, ongeveer 13 miljoen.
- Officiële taal: Frans.
- Munteenheid: de CFA-frank (*Communauté Financière d'Afrique* of Afrikaanse financiële gemeenschap).
- President: Blaise Campaoré.
- Klimaat: zeer contrastrijk (tropisch van het Soedanese of Saheltype), met regenseizoen (juni tot september) en droog seizoen (oktober tot juni).

Help je leerlingen eventueel met hun opzoeken en let erop dat iedereen in de groep zowel aan de opzoeken als aan de presentatie bijdraagt.

Groep 2: de natuurlijke rijkdommen in Burkina Faso en het armoedeprobleem

Misschien zal je deze groep moeten helpen om informatie op te zoeken over de economische situatie in Burkina Faso en de rijkdommen. Sommige gegevens staan op hun fiche. Deze gegevens moeten ze uitwerken en formuleren met hun eigen woorden.

Armoede/onderwijs: dit land is een van de minst ontwikkelde en een van de armste landen ter wereld. Het land scoort heel slecht inzake scholing. Het analfabetisme is zo hoog (76%) dat het de economische ontwikkeling afremt. Ongeveer 1 op de 2 kinderen gaat niet naar school en weinig kinderen maken hun lagere school af. Meisjes zijn duidelijk ondervertegenwoordigd (44% van de leerlingen).

Belangrijkste natuurlijke rijkdommen:

- De Burkinabezen leven bijna uitsluitend van een overlevings**landbouw** (80 à 90% van de bevolking). De graanoogst (mil, millet, sorghum) en maïsogst worden opgeslagen en gegeten tijdens het jaar. In het droge seizoen brengt de grond niets op.
- Burkina is een van de eerste **katoen**producenten. Het is het belangrijkste exportproduct. Vele landbouwers hebben hun graanvelden achterwege gelaten om katoen te cultiveren. Meer en meer kinderen worden in moeilijke omstandigheden tewerkgesteld op de plantages. Het katoen vervangt de bebouwbare percelen en de gezinnen hebben geen eigen graanopbrengst meer waarvan ze kunnen eten.
- De artisanale ontginning van **goud** trekt honderden mannen, vrouwen en kinderen aan die nabij de mijnen wonen in schrijnende omstandigheden. Omdat ze hopen op een beter leven, verlaten jongeren en kinderen soms hun gezin en de school om in de mijnen te gaan werken. Het is zwaar werk waar het moeilijk is om later uit te stappen.

Groep 3: de ambachten in Burkina Faso

De leerlingen moeten informatie opzoeken over de ambachtskunst in Burkina Faso: welke voorwerpen worden gemaakt? Hoe? Waartoe dienen ze? Je leerlingen kunnen bijvoorbeeld een marktscène spelen. Er kunnen journalisten op de markt lopen die de handelaars vragen stellen.

Artisanale producten: mandenwerk, aardewerk, stof, brons en juwelen, leerlooierij, beeldhouwwerk, galamboter, muziekinstrumenten, maskers... (De informatie die ze vinden, hangt af van de documentatie die je hun ter beschikking stelt).

Groep 4: een cultureel aspect uit Burkina Faso

De leerlingen moeten eerst een raadsel oplossen: wat is het FESPACO? Het antwoord op de vragen is onder meer vinden op de website van het festival zelf (www.fespaco.bf) en in het videofragment over Burkina Faso. Opgelet: de website van het filmfestival is enkel in het Frans. Help je leerlingen een handje.

- FESPACO = Het Pan-Afrikaans Filmfestival van Ouagadougou.

- Waar: Ouagadougou.
- Volgende editie: in 2011 (tweejaarlijks).
- Belangrijkste prijs: 'Étalon de Yennenga' (verwijst naar een legende van een dappere prinses die oorlog voert op haar paard en haar mensen redt).
- Er is ook een festivaldag gewijd aan de vrouw.
- Laatste prijswinnaars: Zuid-Afrika in 2005, Nigeria in 2007, Ethiopië in 2009.

Voor de presentatie brengen de leerlingen de verzamelde informatie op het toneel en spelen bv. een journalist die verschillende personen interviewt die aanwezig zijn op het festival van Ouagadougou. Vervolgens kan je algemene vragen stellen over de cultuur, de cinema en het imago van Afrika: vinden de leerlingen het positief dat Afrika een eigen filmfestival heeft? Kan dit bijdragen tot iets? ...

Het antwoord op deze vraag komt aan bod in het videofragment over Burkina Faso.

Activiteit 2 De vraag van Lou & Lena	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	♀ / ♂ Klassikaal
Competenties: - Nadenken en eigen mening geven - Problemen identificeren - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - Geen	⌚ 10 minuten

Na elk deel leggen Lou en Lena een vraag voor die stemt tot nadenken, namelijk over de kinderrechten. De hele klas kan hierover haar zegje doen.

L&L: Waarom is het recht op onderwijs zo belangrijk in een arm land zoals Burkina Faso?

In feite zijn alle kinderrechten belangrijk en dragen ze allemaal bij tot het welzijn van kinderen. Ze staan dus op voet van gelijkheid. We buigen ons toch over enkele rechten en beseffen daarbij dat bepaalde rechten worden geschonden. In Burkina Faso bestaat de schoolplicht en is het onderwijs gratis zoals in België, maar deze principes worden niet toegepast. De overheid beschikt niet over de middelen om de noodzakelijke infrastructuur te leveren en alle kinderen te onderwijzen. Het gaat dus om duizenden kinderen die geen kwaliteitsvol onderwijs genieten. Door het analfabetisme slagen de kinderen er niet in om een deftig beroep uit te oefenen en zo een betere toekomst tegemoet te gaan. Op grotere schaal betekent dit dat de ontwikkeling van het hele land wordt afgeremd. Het onderwijs verbeteren is dus broodnodig om de armoede te bestrijden.

Voor meer info	Website FESPACO: www.fespaco.bf (enkel Franstalig)
-----------------------	--

Veel plezier met de kinderrechten in je klas!

Activiteit 1: een televisie-uitzending over Burkina Faso

Presentatoren van de uitzending

Je rol:

Jullie zijn de **presentatoren**. In de uitzending geef je het woord aan de journalisten. Je praat de verschillende reportages aan elkaar die ze gemaakt hebben. Zorg ervoor dat ze zin krijgen om te luisteren naar de uitzending. Straal enthousiasme uit, presenteer met een glimlach en vermijd dode momenten in je uitzending.

Wat moet je doen?

1. Schrijf een **originale inleiding** van 4 à 5 zinnen. Hierin kondig je aan waarover de uitzending zal gaan en geef je een korte toelichting over het land. Prikkel je kijkers om naar de uitzending te luisteren. Bijvoorbeeld: Burkina Faso is het land van ... / of het eerste land dat... / of een land waar...
2. Laat vervolgens de **journalisten** op het terrein aan het woord en leid hun reportage in:
 - Groep 1 doet een algemene voorstelling van het land.
 - Groep 2 zal het hebben over de natuurlijke rijkdommen van het land en het armoedeprobleem.
 - Groep 3 vertelt over het ambacht.
 - Groep 4 doet een origineel aspect uit de cultuur uit de doeken.

Tussen elke voorstelling van de andere groepen neem je opnieuw het woord. Je kunt de journalisten bedanken, een grapje maken, een vraag stellen... Daarna stel je de volgende groep voor.

3. Rond de uitzending af met een **slotwoord** en bedank iedereen. Nodig de kijkers uit voor de volgende uitzending over een ander thema (naar keuze).

Groep 1: algemene voorstelling van Burkina Faso

Je rol:

Je maakt deel uit van een team **journalisten** dat naar Burkina Faso is getrokken om een reportage te maken over het land. Geef een algemene presentatie van het land. Pak uit met iets origineels en wees enthousiast. Wakker de interesse van je publiek aan!

Wat moet je doen?

- Enkele voorbeelden: zoek of teken een kaart van Burkina Faso en situeer de hoofdstad + de buurlanden.
- Heeft dit land toegang tot de zee? Is er een woestijn vlakbij?
- Hoe ziet de vlag eruit?
- Hoeveel bedraagt de oppervlakte? Is dit land groter of kleiner dan België? Hoeveel maal?
- Hoe noemen we de inwoners? Hoeveel inwoners telt Burkina Faso?
- Welke taal spreken ze in Burkina Faso?
- Wat is de munteenheid van het land?
- Wie is de koning of de president?
- Zoek andere interessante informatie over het land, naar keuze.
- Welk **klimaat** heerst er in Burkina Faso? Maak een origineel weerbericht.

1. Zoek eerst de nodige informatie en illustraties.
2. Verdeel nu de rollen: elke deelnemer neemt een deel van de presentatie op zich.

Groep 2: het armoedeprobleem in Burkina Faso

Je rol:

Je maakt deel uit van een team **journalisten** dat naar Burkina Faso is getrokken om een reportage te maken over het land. Breng in beeld hoe de inwoners leven en kaart de armoede- en onderwijsproblematiek aan. Pak uit met iets origineels en wees enthousiast.

Wat moet je doen?

1. Enkele voorbeelden:

- Burkina Faso is een van de **armste landen ter wereld**. 8 op de 10 mensen werken in de landbouwsector. Is dit ook zo in België? 8 op de 10 personen werken zonder arbeidsovereenkomst en verkopen voedsel of herstellen voorwerpen om te overleven. Het is ook een van de landen waar de kinderen het minst vaak **naar school** gaan. Probeer hierover bijkomende informatie te vinden...
- Burkina Faso heeft niet enorm veel **rijkdommen** maar laat er toch enkele aan bod komen. Geef enkele voorbeelden van rijkdommen. (Een rijkdom = alles waarover de inwoners beschikken om te kunnen leven. Bijvoorbeeld de natuurlijke rijkdommen: mineralen, aardolie, vis...)

2. Zoek eerst de nodige informatie en illustraties.

3. Verdeel nu de rollen: elke deelnemer neemt een deel van de presentatie op zich.

Groep 3: ambacht in Burkina Faso

Je rol:

Je maakt deel uit van een team **journalisten** dat naar Burkina Faso is getrokken om een reportage te maken over het land. Vertel over het traditionele ambacht (d.w.z. voorwerpen met de hand maken om te verkopen). Pak uit met iets origineels en wees enthousiast.

Wat moet je doen?

1. Je kunt bijvoorbeeld een **marktscène** naspelen waarin een journalist de verkopers dingen vraagt over hun handgemaakte producten.
2. Zoek voor deze scène eerst de nodige informatie en illustraties op:
 - Welke voorwerpen worden gemaakt in Burkina Faso? (muziekinstrumenten, producten die gemaakt zijn van een boom, decoratieve voorwerpen, stof, aardewerk, juwelen...)
 - Hoe worden ze gemaakt?
 - Waartoe dienen ze?
 - Vervullen bepaalde voorwerpen een speciale rol in de keuken of in de geneeskunde?
3. Verdeel nu de rollen (journalisten, verkopers...) en repeteer de scène.

Groep 4: een cultureel aspect uit Burkina Faso

Je rol:

Je maakt deel uit van een team **journalisten** dat naar Burkina Faso is getrokken om een reportage te maken over het land. Stel een aspect uit de cultuur voor (een bekend festival dat je moet raden). Pak uit met iets origineels en wees enthousiast.

Wat moet je doen?

1. Zoek voor je presentatie eerst de nodige informatie en illustraties op:
 - Wat betekent FESPACO?
 - Waar heeft het plaats?
 - Wanneer is de volgende editie?
 - Wat is de belangrijkste prijs?
 - Doen vrouwen ook mee?
 - Geef de winnende landen van 2005 - 2007 - 2009.
2. Presenteer dit festival op een originele manier. Verschillende rollen: journalisten, acteurs, organisator van het festival, publiek...

Titel	Over de school in Burkina Faso
Auteur	Auteur: Anne Furnémont – Plan België Mondiale Vorming Vertaling: Natascha Loontjens Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs, Afrika
Kernwoorden	Burkina Faso, school
Soort fiche	Lesfiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs
Werkvorm	- Oefeningen - Klasgesprek
Eindtermen	- Wereldoriëntatie – Mens: 3.1 - 3.3 - 3.4 - 3.5 - 3.7 - Wereldoriëntatie - Maatschappij: 4.3 - 4.4 - 4.8 - 4.12 - 4.13 - 4.15 - Wereldoriëntatie - Tijd: 5.1 - 5.3 - 5.9 - Wereldoriëntatie - Ruimte: 6.6 - 6.9 - Sociale Vaardigheden: 1.2 - 1.3 - 1.5 - 1.6 - 1.7 - 2 - 3 - Muzische Vorming - Beeld: 1.3 - Muzische Vorming - Drama: 3.3 - 3.5 - 3.7 - Muzische Vorming - Media: 5.5 - Muzische Vorming – Attitudes: 6.1 - 6.4 - 6.5 - Nederlands - Luisteren: 1.1 - 1.5 - 1.8 - 1.9 - Nederlands - Spreken: 2.1 - 2.2 - 2.3 - 2.5 - 2.6 - 2.7 - 2.9 - 2.10 - Nederlands - Lezen: 3.1 - 3.3 - 3.4 - Nederlands - Schrijven: 4.1 - 4.2 - 4.6 - Nederlands - Taalbeschouwing: 6.2 - Nederlands - (Inter)culturele gerichtheid: 7 - Leren Leren: 1 - 2 - 3 - 4
Specifieke doelstellingen	- De leerlingen ontdekken de verschillende facetten van de school in Burkina Faso. - De leerlingen denken na over hoe belangrijk de school in de wereld is. - De leerlingen bespreken hoe belangrijk de schoolinfrastructuur (gebouw) is.

Achtergrondinfo: Armoede in Burkina Faso

Burkina Faso is één van de vijf minst ontwikkelde en armste landen ter wereld. De VN hebben het land geklasseerd op de 177ste plaats van de 182 landen en daarmee is Burkina een van de minst ontwikkelde landen. De socio-economische situatie is niet bepaald hoopgevend. Het land produceert vooral voor eigen gebruik (90 % van de bevolking leeft van haar eigen oogst). De landbouw speelt een overheersende rol in de economie maar is eveneens onderworpen aan de wisselvalligheden van het klimaat. Als de enige oogst van het jaar slecht is, kan er ernstige voedselschaarste optreden, en zelfs hongersnood.

Bovendien is ongeveer 50% van de Burkinabese bevolking jonger dan 15 jaar. Dit betekent dat de helft van de bevolking theoretisch gezien niet de leeftijd heeft om op de arbeidsmarkt actief te zijn en bij te dragen aan de ontwikkeling van het land. Jongeren moeten geschoold worden. Dit vraagt echter veel middelen van de staat.

Videofragment 4: "De school in Burkina Faso (3de graad)

Toon dit videofragment aan je leerlingen bij wijze van inleiding of besluit op de activiteiten. Het schoolleven in Burkina Faso en de aspecten van kwaliteitsvol onderwijs worden geschetst.

Belangrijke opmerking: het is mogelijk om de fiches voor de 2de en de 3de graad om te wisselen. In de lesfiche van de 2de graad wordt in activiteit 2 een rollenspel voorgesteld, opdat de leerlingen van de 2de graad vertrouwd raken met deze werkvorm. Vind je deze aanpak echter te ingewikkeld en eerder voor oudere leerlingen, dan kan je de fiches dus omwisselen.

Activiteit 1 Een school is meer dan een gebouw!	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	/ in 2 groepen en klassikaal
Competenties: - Foto/film becommentariëren - Lezen - Nadenken en eigen mening geven - Vergelijken - Discussiëren - Concept definiëren - Problemen identificeren - Oplossingen voorstellen - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - 2 kopieën van het verhaal van Fati en Moussa (zie bijlage)	60 minuten

1) Lees de twee verhalen (in groepen)

Verdeel de klas in vier groepen. Elke groep krijgt een fiche met een situatie: de foto van een school in Burkina + het verhaal over een schoolkind. Twee groepen moeten het verhaal van Fati (groep A en B) lezen, de twee andere groepen krijgen het verhaal van Moussa (groep C en D). In elke groep lezen de leerlingen hun fiche en beantwoorden de vragen:

- Wat denkt Fati/Moussa van haar of zijn school en van de leerkracht?
- Bekijk de foto en de tekst: wat valt er vooral op?
- Groep A en C moeten vervolgens 3 positieve punten en 1 negatief punt uit het verhaal opsommen, terwijl groep B en D 3 negatieve punten en 1 positief punt

moeten geven.

Hierna moet elke groep een originele manier bedenken om het verhaal van Fati/Moussa aan de rest van de klas voor te stellen (theater, tekening, een maquette van de klas...).

Ga langs bij elke groep om te zien of de leerlingen alles begrijpen en help waar nodig.

2) Stel het verhaal van Fati en Moussa voor (elke groep)

Laat je leerlingen nu het verhaal van de twee kinderen, Fati en Moussa, voor de klas brengen.

Vul dan de lijst met de positieve en negatieve aspecten in elke school aan.

Bespreek kort het verschil tussen de foto's en de twee verhalen.

Welk idee vormen de leerlingen zich over deze twee scholen?

3) Voer een discussie met de hele klas

Voer vervolgens een klasgesprek: *In welke school (van de twee) kun je het best leren en waarom?* Laat je leerlingen met elkaar discussiëren en geef hun de tijd om hun standpunt te verwoorden.

Enkele voorbeeldvragen voor het debat:

- Welke verschillen zien jullie tussen de school van Fati en de school van Moussa?
- Wat vinden de kinderen leuk in hun school? Wat vinden ze minder tof?
- Is de schoolomgeving (muren, dak, ruimte...) belangrijk om te kunnen leren?
- Denken jullie dat materiaal (banken, boeken ...) onmisbaar in het leerproces?
- Hebben Fati en Moussa een goede leerkracht? Wat is een goede leerkracht?
- Stimuleren de activiteiten in de klas Fati en Moussa om te leren? Welke activiteiten vinden jullie het leukst?
- ...

Op het einde van het debat zijn er twee mogelijke scenario's: ofwel kiezen alle leerlingen voor de ene school ofwel zijn de meningen niet gelijk verdeeld. Herhaal de argumenten die de leerlingen naar voren schoven vóór de ene of andere school. Vraag dan aan de leerlingen naar welke school ze liefst zouden gaan. De leerlingen krijgen 2 minuten tijd om na te denken. Ondertussen hang je aan de ene kant van het klaslokaal een foto van Fati's school en aan de andere kant een foto van Moussa's school. Nu mogen de leerlingen kiezen bij welke foto ze gaan staan. Vraag dan aan enkele leerlingen om hun keuze te verantwoorden.

4) Maak een samenvatting op het bord

De leerlingen kunnen nu terug op hun plaats gaan zitten. Om de activiteit af te ronden, kun je alle elementen voor een kwaliteitsvolle school opnoemen. Een school is meer dan een gebouw. Welke elementen mogen absoluut niet ontbreken? Je kunt meerdere schema's maken op het bord: één voor het schoolgebouw en het schoolmateriaal, één voor de

leerlingen en één voor de leerkrachten... Het is de bedoeling dat de leerlingen in elk schema enkele kenmerken noteren. Bijvoorbeeld: *interessante schoolboeken* in de categorie "schoolmateriaal"... enzovoort. Zo heb je een overzichtelijk geheel van alle belangrijke aspecten in een school waar kinderen het leuk vinden om te leren.

Activiteit 2 De vraag van Lou & Lena	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	♀ / ♂ Klassikaal
Competenties: - Nadenken en eigen mening geven - Problemen identificeren - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - Geen	⌚ 10 minuten

Na elk deel leggen Lou en Lena een vraag over de kinderrechten voor die stemt tot nadenken. De hele klas kan hierover haar zegje doen. Het gaat om een variatie op het spel "Ik ga op reis en ik neem mee..."

L&L: Wat zou je meebrengen naar een kwaliteitsvolle school en waarom?

Vraag eerst aan elke leerling wat niet mag ontbreken in een kwaliteitsvolle school en waarom? (De leerling kan het eventueel neerschrijven.)

De eerste leerling die aan de beurt is, zegt de zin « *Ik ga naar een kwaliteitsvolle school en neem mee...* ». Vervolgens noemt deze leerling een voorwerp op. De volgende leerling herhaalt de zin, noemt het voorwerp op dat de eerste leerling heeft gezegd en verzint een nieuw element, gevolgd door een korte uitleg. De volgende leerling doet hetzelfde, enzovoort.

Voorbeelden:

- Een goed opgeleide leerkracht die de leerlingen stimuleert om te studeren.
- Een speelplaats want de leerlingen moeten kunnen spelen.
- Een bord om te kunnen lezen en schrijven.
- ...

Het spel zal vlotter verlopen als de leerlingen in een cirkel gaan zitten en elkaar kunnen zien. Via deze improvisatieoefening kunnen de leerlingen dingen opsommen die ze essentieel vinden voor een school. Leg zeker het verband met de kinderrechten, waarnaar de leerlingen kunnen verwijzen in hun uitleg: alle kinderen in de wereld hebben het recht om naar school te gaan, om te leren, te spelen, zich te ontspannen, hun mening te geven, samen te komen...

Veel plezier met de kinderrechten in je klas!

Activiteit 1 : Een school is meer dan een gebouw!

Het verhaal van Fati

Groep A

Hallo, ik ben Fati! Ik ben 10 jaar en zit in het 5de leerjaar.

Mijn school is zeer klein, is gemaakt uit hout en heeft een strooien dak. Een "strohut" eigenlijk. Soms is het zeer warm maar het is erger wanneer het regent. Het water sijpelt namelijk door het dak en dan moeten we naar huis terugkeren. We zijn met 65 leerlingen in de klas, van 6 tot 13 jaar. We zitten heel dicht bij elkaar maar toch vind ik het heel leuk om naar school te gaan.

Meester Ouedraogo is supertof! Hij is zeer lief en weet heel veel. In de klas praat hij Frans met ons. Hij heeft vaak een gesprek met onze ouders om hen te zeggen dat we goed leren. De mensen uit het dorp hebben hem enorm graag. We hebben oude boeken die we met 3 of 4 leerlingen moeten gebruiken. In de boeken wordt uitvoerig over Frankrijk verteld en er staan foto's in met blanke kinderen. Meester Ouedraogo leest vaak verhalen voor. Hij doet ons zingen en verzint spelletjes. Het is fantastisch!

En nu is het aan jullie!

- ☐ Wat denkt Fati over haar school en haar meester?
- ☐ Bekijk de foto en de tekst: wat valt er vooral op?
- ☐ Geef 3 positieve punten en 1 negatief punt over de school van Fati.

Bedenk een originele manier om het verhaal van Fati voor de klas te brengen!

Activiteit 1 : Een school is meer dan een gebouw!

Het verhaal van Fati

Groep B

Hallo, ik ben Fati! Ik ben 10 jaar en zit in het 5de leerjaar.

Mijn school is zeer klein, is gemaakt uit hout en heeft een strooien dak. Een "strohut" eigenlijk. Soms is het zeer warm maar het is erger wanneer het regent. Het water sijpelt namelijk door het dak en dan moeten we naar huis terugkeren. We zijn met 65 leerlingen in de klas, van 6 tot 13 jaar. We zitten heel dicht bij elkaar maar toch vind ik het heel leuk om naar school te gaan.

Meester Ouedraogo is supertof! Hij is zeer lief en weet heel veel. In de klas praat hij Frans met ons. Hij heeft vaak een gesprek met onze ouders om hen te zeggen dat we goed leren. De mensen uit het dorp hebben hem enorm graag. We hebben oude boeken die we met 3 of 4 leerlingen moeten gebruiken. In de boeken wordt uitvoerig over Frankrijk verteld en er staan foto's in met blanke kinderen. Meester Ouedraogo leest vaak verhalen voor. Hij doet ons zingen en verzint spelletjes. Het is fantastisch!

En nu is het aan jullie!

- ☐ Wat denkt Fati over haar school en haar meester?
- ☐ Bekijk de foto en de tekst: wat valt er vooral op?
- ☐ Geef 3 negatieve punten en 1 positief punt over de school van Fati.

Bedenk een originele manier om het verhaal van Fati voor de klas te brengen!

Activiteit 1 : Een school is meer dan een gebouw!

Het verhaal van Moussa

Groep C

Hallo, ik ben Moussa! Ik zit in het 6de leerjaar en ben 11 jaar.

Ik ga naar de nieuwe school in mijn dorp. Het is een mooie school met tekeningen op de muren. Overal zie je kleuren! Er zijn zes klassen, van het 1ste tot het 6de leerjaar. In mijn klas zijn er 30 leerlingen. We hebben mooie nieuwe boeken om wiskunde te leren, Frans, de geschiedenis van Burkina en nog veel andere dingen.

Mijn leerkracht heet meester Kader. Hij is wel wat streng en roept soms naar ons. Soms worden we gestraft. Het gebeurt dat hij meerdere dagen niet komt opdagen, dan blijft hij in de stad. Dan ga ik naar huis om mijn vader te helpen. Meester Kader wil dat we alles in koor herhalen wat hij zegt. Alle dagen hetzelfde liedje, dat is een beetje saai. Al blijf ik oefenen met getallen, ik blijf het moeilijk hebben met tellen. Lezen doe ik het allerliefst! In mijn leesboek staat het verhaal van Yéro de herder. Ik vind het prachtig. Na schooltijd verzorg ik ook vaak de schapen.

En nu is het aan jullie!

- ☐ Wat denkt Moussa over zijn school en zijn meester?
- ☐ Bekijk de foto en de tekst: wat valt er vooral op?
- ☐ Geef 3 positieve punten en 1 negatief punt over de school van Moussa.

Bedenk een originele manier om het verhaal van Moussa voor de klas te brengen!

Activiteit 1 : Een school is meer dan een gebouw!

Het verhaal van Moussa

Groep D

Hallo, ik ben Moussa! Ik zit in het 6de leerjaar en ben 11 jaar.

Ik ga naar de nieuwe school in mijn dorp. Het is een mooie school met tekeningen op de muren. Overal zie je kleuren! Er zijn zes klassen, van het 1ste tot het 6de leerjaar. In mijn klas zijn er 30 leerlingen. We hebben mooie nieuwe boeken om wiskunde te leren, Frans, de geschiedenis van Burkina en nog veel andere dingen.

Mijn leerkracht heet meester Kader. Hij is wel wat streng en roept soms naar ons. Soms worden we gestraft. Het gebeurt dat hij meerdere dagen niet komt opdagen, dan blijft hij in de stad. Dan ga ik naar huis om mijn vader te helpen. Meester Kader wil dat we alles in koor herhalen wat hij zegt. Alle dagen hetzelfde liedje, dat is een beetje saai. Al blijf ik oefenen met getallen, ik blijf het moeilijk hebben met tellen. Lezen doe ik het allerliefst! In mijn leesboek staat het verhaal van Yéro de herder. Ik vind het prachtig. Na schooltijd verzorg ik ook vaak de schapen.

En nu is het aan jullie!

- ☐ Wat denkt Moussa over zijn school en zijn meester?
- ☐ Bekijk de foto en de tekst: wat valt er vooral op?
- ☐ Geef 3 negatieve punten en 1 positief punt over de school van Moussa.

Bedenk een originele manier om het verhaal van Moussa voor de klas te brengen!

Titel	Over de leerlingen in Burkina Faso
Auteur	Redactie: Anne Furnémont – Mondiale Vorming Plan België Vertaling: Natascha Loontjens Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs, Afrika
Kernwoorden	Burkina Faso, leerlingen
Soort fiche	Lesfiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs
Werkvorm	- Klasgesprek - Rollenspel - Oefening
Eindtermen	- Wereldoriëntatie - Mens: 3.1 - 3.2 - 3.4 - 3.7 - Wereldoriëntatie - Maatschappij: 4.3 - 4.4 - 4.8 - 4.13 - 4.15 - Wereldoriëntatie - Tijd: 5.1 - 5.3 - 5.9 - Wereldoriëntatie - Ruimte: 6.9 - Sociale Vaardigheden: 1.2 - 1.6 - 2 - 3 - Muzische Vorming - Drama: 3.3 - 3.5 - Muzische Vorming - Attitudes: 6.4 - 6.5 - Nederlands - Luisteren: 1.1 - 1.5 - 1.8 - 1.9 - Nederlands - Spreken: 2.2 - 2.5 - Nederlands - Lezen: 3.1 - Nederlands - Schrijven: 4.1 - 4.3 - 4.4 - Nederlands - Taalbeschouwing: 6.2 - Nederlands - (Inter)culturele gerichtheid: 7 - Leren Leren: 2 - 3 - 4
Specifieke doelstellingen	- De leerlingen ontdekken hoe het schoolleven is voor andere kinderen in de wereld. - De leerlingen spelen een situatie na zodat ze beseffen hoe belangrijk kwaliteitsvol onderwijs is. - De leerlingen geven hun mening over school door een ander kind raad te geven.

Achtergrondinfo: Leerlingen in Burkina Faso

Deze module schetst de plaats van de leerling zelf als speler binnen zijn eigen leerproces, in de context van de landen uit het Zuiden. Andere modules vervolledigen het thema "*kwaliteitsvolle school*". Burkina Faso, de school, de leerkracht, de ouders.

In Burkina Faso is 50% van de bevolking jonger dan 15 jaar. Dat betekent dat de helft van de bevolking niet productief is maar wel gevoed en geschoold moet worden. Dit vraagt echter enorm veel middelen van de staat. De laatste jaren werden er veel inspanningen geleverd om de toegang tot het onderwijs te verbeteren (de scholingsgraad zou momenteel de 70% benaderen). Maar de toegang is niet alles. Er is namelijk nog

veel werk aan de winkel: de **kwaliteit** van het onderwijs verbeteren, de methodologie verfijnen, pedagogisch materiaal ontwikkelen dat aan de context is aangepast (en geen handboeken die het Franse model volgen), de ouders sensibiliseren en inspraak geven, een betere opleiding organiseren voor de leerkrachten en denken aan de toekomst samen met de gemeenschappen en het Ministerie van Onderwijs. Plan België draagt haar steentje bij in dit proces.

Veel kinderen werken in plaats van naar school te gaan, sommige kinderen verlaten zelfs de schoolbanken om een beetje geld te verdienen. Dit fenomeen is moeilijk af te bakenen:

- Sommige kinderen steken hun ouders een handje toe voor bepaalde taken. Ze passen op hun jongere broers of zussen, gaan water halen, helpen soms op het veld. Deze activiteiten maken deel uit van hun dagelijks leerproces, het vormt geen obstakel voor de persoonlijke ontwikkeling en de kinderen kunnen gewoon naar school gaan.
- Andere kinderen helpen hun ouders intensief door de hele dag op het veld te werken of op de markt te gaan verkopen. Ze gaan helemaal niet naar school of ze missen de lessen voor meerdere maanden als het oogsttijd is.
- En dan heb je nog de kinderen die voor externe werkgevers werken. Deze werkgevers zetten de kinderen in op markten, voor de katoenoogst, cacaoplantages, mijnen, als huispersoneel of als prostitué/prostituee en betalen daar een kleine som voor. Om de strijd aan te binden met deze kinderhandel, moet de armoede ingedijkt worden en moeten er beschermingsmaatregelen genomen worden. Een oplossing zou zijn: de registratie van alle kinderen bij de burgerlijke stand en de aanwezigheid controleren op school.

Activiteit 1 Mening van de leerlingen over de school in Burkina Faso	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	 / Klassikaal
Competenties: - Lezen - Nadenken en eigen mening geven - Problemen identificeren - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - Kaartjes met daarop de mening van de leerlingen over de school in Burkina Faso (zie bijlage)	 15 minuten

Lees samen met je leerlingen de getuigenissen (zie bijlage 1). Stimuleer je leerlingen om spontaan te reageren, hoe denken zij erover? Wat choqueert hen? Hebben ze vragen over de levensomstandigheden van hun leeftijdsgenoten in Burkina Faso? Er moet niet onmiddellijk een antwoord geformuleerd worden. Deze activiteit dient namelijk als inleiding en het is de bedoeling dat de leerlingen vragen stellen en gedachten uitwisselen. Herformuleer de meningen van de leerlingen en leg een verband tussen de uitspraken. Zo toon je dat je actief hebt geluisterd.

Activiteit 2 Een les Mooré	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	♀ / ♂ Klassikaal
Competenties: - Rollenspel of sketch - Discussiëren - Nadenken en eigen mening geven - Vragen beantwoorden - Problemen identificeren - Persoonlijke ervaring delen - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - Kaart met de les Mooré voor de "leraar" (zie bijlage)	⌚ 30 minuten

Activiteit 2 is een kort rollenspel met de hele klas. Het is de bedoeling om via een ingebeelde situatie aan te tonen dat kwaliteitsvol onderwijs méér is dan de toegang tot de school en de materiële omstandigheden.

Je kunt de rol van "leraar" toevertrouwen aan één van je leerlingen (of je kunt het zelf spelen). De "leraar" moet zich inleven in de rol van een autoritaire leraar die een les Mooré (Afrikaanse taal) geeft aan zijn leerlingen. Neem de leerling die deze rol op zich neemt eventjes alleen en leg de rol goed uit. Zorg ervoor dat de leerling goed in zijn rol blijft en stuur eventueel bij tijdens het spel.

De andere leerlingen leven zich in in de rol van de kinderen die luisteren naar hun meester/juf. Ze doen zoveel mogelijk hun best om te doen wat hij/zij vraagt. Je kunt een inleidingswoordje geven zodat de leerlingen begrijpen dat het om een spel gaat, dat ze goed in hun rol moeten blijven en dat ze pas hun mening mogen geven als het spel is afgelopen.

Rol van de leraar:

De leraar vraagt stilte en kondigt de les van de dag aan: de leerlingen zullen enkele woorden in het Mooré leren (in zijn hand heeft hij de tabel uit bijlage 2).

Mooré	Nederlands
Ne-y yibeoogo!	Hallo!
Yiis kibare?	Hoe gaat het met u?
Laafi.	Goed.
Mam wumda moore.	Ik begrijp het Mooré.
Bilfu!	Tot binnenkort!

1. Hij spreekt de woorden in Mooré uit, hij geeft de vertaling mondeling en vraagt aan de leerlingen om te herhalen. Zo leert hij de 5 woorden aan.

2. Hij vraagt aan de leerlingen om een potlood te nemen, schrijft de kolommen Mooré/Nederlands op het bord en vraagt aan de leerlingen om die over te schrijven.
3. Hij ondervraagt enkele leerlingen: hoe zeggen we "hallo" in het Mooré? Enzovoort. De leerlingen mogen op hun blaadje kijken.
4. De leerlingen krijgen 3 minuten om deze woorden uit het hoofd te leren. Dan geeft de leraar een teken dat ze hun blaadje moeten omdraaien of in hun bank steken. De woorden op het bord worden gewist of afgedekt.
5. De leraar ondervraagt opnieuw de leerlingen: hoe zeg je in het Mooré... ? De leraar moet streng zijn, autoritair en stilte afdwingen. Als de leerlingen een foutief antwoord geven, riskeren ze een straf (bijvoorbeeld: tien maal overschrijven, buiten gaan staan, praten met hun ouders, een stokslag geven ...)

Discussie na het rollenspel:

Vraag eerst aan je leerlingen hoe ze het spel vonden. Vonden ze het leuk of niet? Het is heel belangrijk dat ze onmiddellijk na het spel hun gevoelens kunnen uiten.

Wat was de bedoeling van dit spel? De situatie omkeren: in Burkina worden de leerlingen verplicht om Frans te leren (wat hun moedertaal niet is). De leerlingen van jouw klas hebben dus enkele woorden Mooré moeten leren (een van de talen die in Burkina Faso wordt gesproken). Maar het spel lokt ook veel vragen uit.

Bespreek vervolgens de 3 aspecten van de activiteit:

- De leraar: hoe gaat hij met de leerlingen om? Hoe is hij? Geeft hij zijn leerlingen zin om te leren?
- De leerlingen: hoe mogen ze zich in de klas voelen? Wat kunnen hun gevoelens zijn? Vinden ze dat ze goed leren?
- De materie: was dit interessant? Nuttig? Vinden ze het nuttig om enkele woorden Mooré te leren?

Besluit: in sommige landen gaan de kinderen naar school zonder er veel bijzonders te leren. De school heeft dan eigenlijk geen nut. Het recht op onderwijs betekent dat alle kinderen wereldwijd naar school kunnen gaan en er echt belangrijke dingen kunnen leren voor hun toekomst. Met degelijke methodes, materiaal en leerkrachten.

Activiteit 3 De vraag van Lou & Lena	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	 / Klassikaal
Competenties: - Schrijven - Samenwerken - Oplossingen voorstellen - Presentatie geven - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - Kaartjes met daarop de mening van de leerlingen over de school in Burkina Faso (zie bijlage 1)	 20 minuten

5de en 6de leerjaar lager onderwijs

Kwaliteitsvol onderwijs in Burkina Faso

LESFICHE "LEERLINGEN IN BURKINA FASO"

De leerlingen krijgen (of kiezen) in groepjes van 2 een getuigenis van een kind van activiteit 1. Ze moeten een krantje schrijven waarin de rechten van het kind worden verdedigd. De getuigenis die ze krijgen is een brief van een kind waarop ze moeten antwoorden.

L&L: Wat zou je aan dit kind uit Burkina Faso antwoorden?

Vraag om een kort antwoord te schrijven naar dit kind. De leerlingen moeten aantonen dat ze het probleem begrijpen, ze moeten het kind aanmoedigen en een oplossing voorstellen. Daarna kan je de verschillende antwoorden van je leerlingen klassikaal bespreken.

Veel plezier met de kinderrechten in je klas!

Mondiale Vorming Plan België

© 2010 Plan België • Verantwoordelijke Uitgever: Plan België, Dirk Van Maele, Ravensteingalerij 3 B 5, 1000 Brussel

www.planbelgie.be

Activiteit 1: Mening van de leerlingen over de school in Burkina Faso

Kirsi, jongen van 12 jaar:

Ik begrijp niet waarom we de verschillende regio's van Frankrijk moeten kennen! Dat heeft toch geen zin voor ons, hier in Burkina Faso?

Rose, meisje van 10 jaar:

Ik vind school maar saai! We moeten zwijgen, luisteren, altijd maar herhalen wat de meester zegt. We mogen niet bewegen, niets zeggen...

Yacouba, jongen van 8 jaar:

Ik ben bang voor de straffen: soms dreigt de meester met straffen als we iets niet goed doen. Hij heeft zelfs een houten stokje. Als hij echt kwaad is... au! onze vingers!

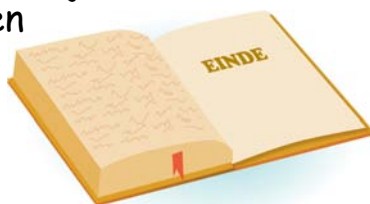
Nongma, meisje van 12 jaar:

Ik ben nergens goed in! Ik doe echt mijn best, maar het heeft geen zin... Ik heb altijd slechte punten. Ik help liever mijn broer met spullen verkopen, zo halen we tenminste een beetje geld binnen!

Sié, jongen van 10 jaar:

Ik vind school niet leuk. Er zijn te weinig boeken, we moeten met drie of vier in een boek kijken. Er is te weinig plaats op de schoolbanken. Bovendien ben ik mijn leesteen kwijt en ik durf het niet te zeggen aan mijn vader!

Welore, meisje van 11 jaar:

Ik heb de schoolbanken en mijn ouders verlaten om te gaan werken in de goudmijn. Samen met de andere kinderen wassen we de steentjes om goud te vinden. Ik heb gehoord dat sommigen al grote klompen hebben gevonden en zo rijk zijn geworden.

Activiteit 2: Een les Mooré

Kaart met de rol voor de "leraar"

Een les Mooré

Vandaag gaan we enkele woorden Mooré leren. Het Mooré is een Afrikaanse taal die onder meer in Burkina Faso wordt gesproken.

(Dwing stilte af!)

Speel de rol van een strenge leraar!

- 1) Zeg een woord uit de lijst hieronder luidop in Mooré, gevolgd door de Nederlandse vertaling. Vraag aan enkele leerlingen om het woord te herhalen. Ga over naar het volgende woord.

Mooré	Nederlands
Ne-y yibeogo !	Hallo!
Yîs kibare?	Hoe gaat het met u?
Laafi.	Goed.
Mam wumba moore.	Ik begrijp het Mooré.
Bilfu !	Tot binnenkort!

- 2) Vraag aan de leerlingen om een potlood te nemen. Schrijf de kolommen Mooré/Nederlands op het bord en vraag je leerlingen om die over te schrijven op een blaadje.
- 3) Ondervraag enkele leerlingen: hoe zeggen we "hallo" in het Mooré? Enzovoort. De leerlingen mogen op hun blaadje kijken.
- 4) Geef de leerlingen 3 minuten om deze woorden uit het hoofd te leren. Geef een teken wanneer ze hun blaadje moeten omdraaien of in hun bank steken. Wis of dek de woorden op het bord af.
- 5) Ondervraag opnieuw de leerlingen: hoe zeg je in het Mooré... ? Wees streng! Eis stilte! Dreig met straffen als je leerlingen een fout maken (bijvoorbeeld: de woorden tien maal overschrijven, buiten gaan staan, praten met hun ouders, een stokslag geven ...)

Titel	Over de leerkrachten in Burkina Faso
Auteur	Redactie: Anne Furnémont – Mondiale Vorming Plan België Vertaling: Natascha Loontjens Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs, Afrika
Kernwoorden	Burkina Faso, leerkrachten
Soort fiche	Lesfiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs
Werkvorm	- Spel - Oefening - Klasgesprek
Eindtermen	- Wereldoriëntatie - Natuur: 1.19 - 1.24 - Wereldoriëntatie - Mens: 3.1 - 3.6 - 3.7 - Wereldoriëntatie - Maatschappij: 4.3 - 4.4 - 4.8 - 4.13 - 4.15 - Wereldoriëntatie - Tijd: 5.9 - Wereldoriëntatie - Ruimte: 6.6 - 6.9 - Sociale Vaardigheden: 1.2 - 1.3 - 1.6 - 2 - 3 - Muzische Vorming - Drama: 3.5 - 3.7 - Muzische Vorming - Attitudes: 6.5 - Nederlands - Luisteren: 1.5 - 1.8 - 1.9 - Nederlands - Spreken: 2.2 - 2.3 - 2.5 - 2.6 - Nederlands - Lezen: 3.1 - Nederlands - Schrijven: 4.6 - Nederlands - Taalbeschouwing: 6.2 - Nederlands - (Inter)culturele gerichtheid: 7 - Leren Leren: 3 - 4
Specifieke doelstellingen	- De leerlingen spelen een spel waarin ze enkele oplossingen voorstellen voor denkbeeldige situaties in scholen in Burkina Faso. - De leerlingen ontdekken hoe het schoolleven is voor andere kinderen in de wereld. - De leerlingen werken samen hun definitie van kwaliteitsvol onderwijs uit.

Achtergrondinfo: Leerkrachten in Burkina Faso

Deze module schetst de plaats van “de leerkracht” als hoofdrolspeler binnen het educatief proces, in de context van de landen uit het Zuiden. Andere modules vervolledigen het thema “*kwaliteitsvolle school*”: Burkina Faso, de school, de leerling, de ouders.

Het eerste wat een buitenlandse bezoeker opvalt als hij voor het eerst in een school binnenstapt in Burkina, is het gebrek aan materiaal. De kinderen moeten vaak hun handboek delen met 3 en met 3 of 4 op een bank zitten. Vaak zijn er geen krijtjes of schriften. De leerkrachten hebben echter ook te kampen met moeilijkheden en zijn zelf vaak het slachtoffer van het systeem.

De staat heeft niet genoeg middelen om de opleidingsinstituten voor onderwijzend personeel te financieren. Daarom zijn er veel te weinig geschoolde leerkrachten. Er worden dus vaak leerkrachten aangeworven zonder pedagogisch diploma die, opnieuw door gebrek aan middelen, niet de kans krijgen om een opleiding te volgen. De kinderen krijgen dus les van leerkrachten met hoogstens een middelbaar diploma. Dit kan een verklaring zijn voor de hoge graad van absentieïsme van leerkrachten.

De wet verbiedt al lange tijd lijfstraffen op school. Toch worden er heel veel gevallen van mishandeling geregistreerd, van stokslagen tot heel erge en zelfs vernederende straffen. Er bestaan nog andere vormen van misbruik: leerlingen die gedwongen worden om met hun leerkracht te slapen of op hun land te werken om te slagen voor de examens... Plan wil de strijd aanbinden met deze wanpraktijken en zet daarom opleidingen op touw voor de leerkrachten en de ouders. Daarnaast organiseert Plan sensibiliseringsacties tegen het dagelijkse geweld en probeert zowel de kinderen, de jongeren en de volwassenen erin te betrekken.

Activiteit 1 Het inspecteursspel	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	♀ / ♂ in groepjes en klassikaal
Competenties: - Samenwerken - Tekenen, weergeven - Raadsels bedenken - Als spelend leren - Lezen - Nadenken en eigen mening geven - Problemen identificeren - Oplossingen voorstellen - Presentatie geven - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - 4 grote bladen of affiches - Viltstiften - Kaartjes "stadsscholen" en "dorpsscholen" (zie bijlage) - Gebeurteniskaarten (zie bijlage) - 1 dobbelsteen	⌚ 50 minuten

In dit spel zijn de leerlingen schoolinspecteurs in Burkina Faso. Het is de bedoeling dat de inspecteurs de scholen binnen hun gebied bezoeken en tips geven m.b.t. de situaties waarmee ze in aanraking komen.

Knutsel het spel

Verdeel de klas in 4 groepen. Elk team moet eerst de kaart van het inspectiegebied tekenen.

Werkwijze:

- Elke groep krijgt een (groot) blad en geeft een naam aan zijn inspectiegebied. Die naam moet in een hoek van het blad staan.
- De leerlingen tekenen ergens op het blad het bureau van de inspecteur (dat is hun vertrek- en aankomstpunt).
- 2 van de 4 teams tekenen 2 rode bollen en 1 zwarte bol verspreid op het blad (de rode bollen zijn stadsscholen, de zwarte bollen zijn dorpsscholen).
- De 2 overige teams tekenen 1 rode bol en 2 zwarte bollen.
- Elk team kiest een traject dat de inspecteur moet afleggen. Het team moet het bureau van de inspecteur en de verschillende punten verbinden met wegen (de routes mogen elkaar kruisen, meerdere wegen mogen naar hetzelfde punt leiden).
- Vervolgens tekenen de leerlingen 30 kleine streepjes (over een gelijke afstand) op alle wegen (= de plaatsen waar de pion moet stoppen). Zorg er dus voor dat de streepjes niet te dicht bij elkaar staan en dat de vakjes groot genoeg zijn voor de pion!).

Als de kaarten afgewerkt zijn, verzamel ze dan en leg ze naast elkaar op een grote tafel. Gebruik dit als plattegrond van het spel. Plaats de leerlingen rond de tafel (per team) zodat ze een overzicht hebben van het hele spel.

Leg de 3 stapeltjes kaarten (“stadsscholen”, de “dorpsscholen” en de gebeurteniskaarten) op tafel. Elk team plaatst zijn pion op het bureau van de inspecteur binnen zijn inspectiegebied. Het spel kan beginnen!

Bedoeling van het spel

Elk team moet de 3 scholen binnen hun gebied bezoeken en proberen om als eerste terug te zijn op bureau. Bij elk schoolbezoek komen de inspecteurs in aanraking met een andere situatie. Voor die situatie moeten ze advies of tips geven. Merk op: de inspecteurs verplaatsen zich met de moto.

Spelregels

Elk team mag de dobbelsteen werpen. Het team met het hoogste ogen aantal mag starten. De leerlingen uit het team werpen opnieuw de dobbelsteen en verplaatsen hun inspecteur op het circuit van zijn inspectiegebied, naar de eerste school die hij wenst te bezoeken. Je moet niet het exacte aantal ogen werpen om de school te bereiken.

Gebeurtenis: als je 5 ogen gooit, dan mag je niet vooruitgaan, maar moet je een gebeurteniskaart nemen. De gebeurtenissen kunnen positief of negatief zijn en hebben een invloed op de verplaatsing van de inspecteur. Als alle gebeurtenissen getrokken zijn, schud dan deze kaarten en herbegint. (Je kunt zelf of met je leerlingen nog andere kaarten verzinnen).

Als de leerlingen van een team een school bereiken, dan moeten ze een schoolkaart nemen (“stadsschool” als ze op een rode bol staan, “dorpsschool” als ze op een zwarte bol staan). Vervolgens lezen de leerlingen

binnen hun team voor wat er op hun kaart staat en samen denken ze na over de voorgestelde situatie. De inspecteur moet de problemen opsporen en advies geven aan de leraar of de directeur. Hij moet positief blijven en constructieve oplossingen aanbrengen.

De teams spelen tegelijkertijd. Als een team niet onmiddellijk een oplossing heeft gevonden voor een bepaalde schoolsituatie, zeg dan dat de leerlingen na het spel enkele extra minuten krijgen.

Je kunt het spel afsluiten wanneer een team zijn parcours heeft beëindigd en terug is op het bureau van de inspecteur. Of je kunt een vooropgestelde tijdspanne afspreken. Of je kunt het spel afsluiten als alle teams terug zijn op het bureau van de inspecteur. Geef de leerlingen eventueel na het spel nog wat tijd om na te denken over bepaalde situaties waarvoor ze nog geen oplossing hebben.

Bespreking van het spel: toelichting door de inspecteurs

Elk team stelt de verschillende situaties voor waarmee de inspecteur in aanraking kwam bij zijn schoolbezoeken. De leerlingen leggen de problemen uit die de inspecteur ondervond en de tips die hij gaf aan de leraar of de directeur van de school in kwestie. De andere inspecteurs (teams) kunnen vervolgens reageren, de inspecteur feliciteren of aanvullen met andere voorstellen.

Vestig, bij het voorstellen van de oplossingen, de aandacht op de rol van de leerlingen, ouders, dorpsbewoners, ngo's zoals Plan. Zij zetten zich namelijk ook in bij het zoeken naar oplossingen. (Voorbeelden: de ouders kunnen meehelpen met het planten van nieuwe boompjes in de omgeving van de school, de schoolgaande kinderen kunnen andere families sensibiliseren om hun kinderen ook naar school te sturen, Plan kan leraren opleidingen geven over andere onderwijsmethodes ...).

Als je leerlingen onrealistische oplossingen voorstellen, zoals meer middelen vragen aan de staat, weiger dan: de staat heeft namelijk geen middelen!

Vraag je leerlingen om hun mening te geven over het spel. Aarzel zeker niet om suggesties voor verbetering door te geven op Leerplaneet!

Activiteit 2 De vraag van Lou & Lena	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	 Individueel en klassikaal
Competenties: - Schrijven - Nadenken en eigen mening geven - Concept definiëren - Presentatie geven	Materiaal: - Geen	 15 minuten

5de en 6de leerjaar lager onderwijs

Kwaliteitsvol onderwijs in Burkina Faso

LESFICHE "LEERKRACHTEN IN BURKINA FASO"

- Link maken met kinderen wereldwijd		

Na elk deel leggen Lou en Lena een vraag voor die stemt tot nadenken over de thematiek. Dankzij het spel van activiteit 1 hebben de leerlingen kennism gemaakt met verschillende scholen, ze zijn in aanraking gekomen met verschillende problemen en ze hebben oplossingen voorgesteld. Nu zouden ze in staat moeten zijn om een persoonlijk antwoord te formuleren op de vraag van Lou en Lena.

L & L: Wat is volgens jullie een kwaliteitsvolle school? Dat is een school waarin...

Vraag je leerlingen om de zin individueel aan te vullen (schriftelijk). Bespreek dit vervolgens klassikaal en stel samen een definitie op die jullie het meest volledig lijkt. Zeg aan je leerlingen dat ze verder moeten kijken dan hun neus lang is: de leraren, leerlingen, ouders, het schoolgebouw en materiële aspecten spelen eveneens een rol! Je kunt eveneens naar de kinderrechten verwijzen!

Veel plezier met de kinderrechten in je klas!

Mondiale Vorming Plan België

© 2010 Plan België • Verantwoordelijke Uitgever: Plan België, Dirk Van Maele, Ravensteingalerij 3 B 5, 1000 Brussel

www.planbelgie.be

Activiteit 1: Het inspecteurspel

Schoolkaarten:

Stadsschool 1

Deze stadsschool telt enorm veel leerlingen: 6 lagere klassen met in elke klas ongeveer 100 leerlingen. De leraren hebben weinig zin om les te geven. De leerlingen kunnen hun aandacht niet bij de les houden, ze zitten opeengepakt op de banken. De school is te klein en kan niet uitgebreid worden: er is geen geld. De directeur stelt voor om de klassen te splitsen: de helft van de leerlingen komt 's morgens naar school, de andere helft in de namiddag.

Hoe denk jij hierover?

Dorpsschool 1

De ouders van het dorp hebben deze school 3 jaar geleden gebouwd. Er was namelijk geen andere school in de buurt. Het is een school met een strooien dak: muren in hout en een strooien dak. De school staat echter op instorten, het gebouw is versleten. Dat wordt echter gevaarlijk voor de kinderen. De leraar is zich van geen kwaad bewust.

Wat is jouw voorstel?

Stadsschool 2

Je volgt een les mee van meester Blaise in het 5de leerjaar. De meester weet niet echt hoe hij het moet aanpakken. Hij laat de leerlingen alles herhalen. Je bent er niet zeker van dat de leerlingen alles begrijpen van wat ze herhalen. Bovendien spreekt meester Blaise geen perfect Frans, hij maakt veel fouten.

Welke tips zou je de leraar geven?

Dorpsschool 2

De waterput voor het drinkwater van dit dorp is buiten werking. De pomp is stuk en niemand weet hoe die moet hersteld worden. De leerlingen moeten gaan drinken van het water uit de plas, ongeveer 1 km verder. Je vreest dat de hygiëne daar te wensen overlaat.

Wat zijn je tips?

Stadsschool 3

Deze stadsschool is vervallen: de lokalen zijn oud, vuil, de banken zijn in slechte staat, de toiletdeuren zijn kapot... De leraren klagen dat ze met verouderd materiaal moeten werken en dat ze te weinig materiaal hebben voor al hun leerlingen. Hoe kunnen ze ervoor zorgen dat de leerlingen graag naar school gaan in deze moeilijke omstandigheden?

Je weet dat er geen geld voorhanden is. Wat zijn je tips?

Dorpsschool 3

Als je toekomt in deze dorpsschool zie je dat de leraar er nog niet is en dat de leerlingen onder een boom wachten. "Hij verbleef dit weekend bij zijn familie in de stad en hij is nog niet terug", zeggen de leerlingen. Je hoort dat de leraar vaak afwezig is. Hij slaapt in een bouwvallig hutje, hij wordt slecht betaald en hij vindt het waarschijnlijk niet leuk om in het dorp te leven.

Heb je tips om de leraar te motiveren?

Activiteit 1: Het inspecteurspel

Schoolkaarten:

Stadsschool 4

Deze school heeft een groot probleem: ze is niet afgesloten. De speelplaats is precies een leeg terrein dat dient als overgangsweg voor inwoners met de motor of te voet. Er ligt veel afval. 's Nachts wordt er vaak ingebroken en verdwijnt er materiaal. De directrice vraagt al jaren om een degelijke afsluiting voor de school. Het Ministerie van Onderwijs heeft echter geen middelen.

Wat zijn je tips?

Dorpsschool 4

Je ziet weinig meisjes in deze school. Je praat met de ouders die zeggen dat ze het tijd- en geldverspilling vinden om hun dochter naar school te sturen. Later zal ze toch trouwen en zich moeten bezighouden met het huishouden en voor haar kinderen moeten zorgen. Het is dus beter om hun zonen naar school te zenden. Dit vind je onrechtvaardig!

Wat zijn je tips?

Stadsschool 5

Deze school telt 3 klassen van 30 leerlingen. Bij jouw bezoek tel je echter maar 74 leerlingen. Waar zijn de andere leerlingen? De leraren zeggen dat sommige kinderen hebben afgehaakt. Hun ouders vinden dat onderwijs geen zin heeft en daarom houden ze hun kinderen thuis. Thuis leren ze tenminste hoe ze hun dieren moeten verzorgen, of ze moeten helpen op het veld of met het eten!

Wat zijn jouw tips?

Dorpsschool 5

Deze school met een strooien dak telt ongeveer 100 leerlingen van alle leeftijden (6 tot 14 jaar). De kinderen zitten opeengepakt op boomstronken. Er is bijna geen schoolmateriaal aanwezig. Maar de ouders, de leerlingen en de leraar zijn allen zeer gemotiveerd. Je hoort dat de ngo Plan hen kan helpen met de bouw van een stenen school, met meer klassen.

Wat zijn jouw tips?

Stadsschool 6

De directeur komt bij jou klagen: er zijn veel ouders die hun schoolmaaltijden niet betalen. Sinds 2 maanden heeft de school de middelen niet meer om 's middags een maaltijd aan te bieden. Veel leerlingen zitten daarom overdag met een lege maag op de schoolbanken. Het valt je op dat de ouders geen interesse tonen voor het schoolgebeuren en nooit naar de vergaderingen komen.

Wat zijn jouw tips?

Dorpsschool 6

Deze school heeft een grote speelplaats, maar er is nergens schaduw voor de leerlingen. Bovendien is het warmer dan 40 graden! De directeur heeft al geprobeerd om nieuwe bomen te planten, maar niemand droeg er achteraf zorg voor. Resultaat: de dieren konden ongestoord de jonge bomen kaal grazen.

Wat zijn jouw tips?

Activiteit 1: Het inspecteurspel

Gebeurteniskaarten:

Geen benzine meer!

Ga terug naar je bureau om benzine te halen.

Stop!

De route is niet toegankelijk: onmogelijk om hier door te steken. Maak rechtsomkeert en neem een andere weg.

Motorpanne!

Sla een beurt over om je moto te herstellen.

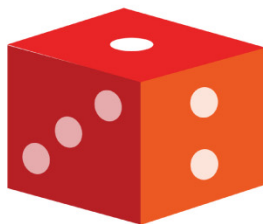
Lekke band!

Ga terug naar je bureau om een nieuwe band te halen.

Wat een geluk!

De dorpeelingen tonen jou een binnenweg: je mag nog eens werpen.

Wat een pech!

Je bent verloren gereden. Ga 4 vakjes terug.

Goed nieuws!

Het Ministerie van Onderwijs stemt toe met een opleiding voor een leraar. Bewaar de opleiding voor je schoolbezoeken en geef ze aan een leraar die nog geen diploma heeft.

Goed nieuws!

Het Ministerie van Onderwijs schenkt schoolmateriaal aan een school.

Je kunt het schoolmateriaal houden voor je bezoeken en geven aan een school die geen materiaal heeft.

Goed nieuws!

Plan België zal de renovatiewerken van een school betalen. Je kunt kiezen welke school van deze steun mag gebruikmaken.

Ongeval!

Een kudde geiten heeft vlak voor jou de weg overgestoken. Je bent gevallen en je hebt verzorging nodig: sla een beurt over.

Activiteit 1: Het inspecteurspel

Deze schema's zijn voorbeelden van hoe de leerlingen de plattegrond van hun inspectiegebied kunnen tekenen. Elke groep tekent 1 inspectiegebied.

Titel	Over de ouders in Burkina Faso
Auteur	Redactie: Anne Furnémont – Mondiale Vorming Plan België Vertaling Natascha Loontjens Illustraties: Gunter Segers
Thema	Recht op kwaliteitsvol onderwijs, Afrika
Kernwoorden	Burkina Faso, ouders
Soort fiche	Lesfiche
Graad	3 ^{de} graad lager onderwijs
Werkvorm	- Oefening - Rollenspel - Klasgesprek
Eindtermen	- Wereldoriëntatie - Mens: 3.1 - 3.3 - 3.7 - Wereldoriëntatie - Maatschappij: 4.3 - 4.4 - 4.8 - 4.13 - 4.15 - Wereldoriëntatie - Tijd: 5.1 - Wereldoriëntatie - Ruimte: 6.9 - Sociale Vaardigheden: 1.2 - 1.3 - 1.5 - 1.6 - 1.7 - 2 - 3 - Muzische Vorming - Beeld: 1.3 - 1.6 - Muzische Vorming - Drama: 3.5 - 3.6 - Muzische Vorming - Attitudes: 6.1 - 6.4 - 6.5 - Nederlands - Luisteren: 1.8 - 1.9 - Nederlands - Spreken: 2.2 - 2.3 - 2.5 - 2.6 - 2.7 - Nederlands - Lezen: 3.1 - 3.4 - Nederlands - Taalbeschouwing: 6.2 - Nederlands - (Inter)culturele gerichtheid: 7 - Leren Leren: 2 - 3 - 4
Specifieke doelstellingen	- De leerlingen ontdekken aan de hand van verschillende uitdagingen, waarom niet alle ouders in Burkina Faso hun kinderen naar school zenden. - De leerlingen denken na over de plaats van de ouders in het leerproces. - De leerlingen geven hun mening over de uitspraken van enkele ouders in het Zuiden.

Achtergrondinfo: Ouders in Burkina Faso

Deze module schetst de plaats van de “ouders” als hoofdrolspelers binnen het educatief proces, in de context van de landen uit het Zuiden. Andere modules vervolledigen het thema “*kwaliteitsvolle school*”: Burkina Faso, de school, de leerling, de leerkracht.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Sommige kinderen kunnen echter niet naar school gaan om verschillende redenen. Dat is vaak te wijten aan de economische situatie. In Burkina bijvoorbeeld is het onderwijs

verplicht, maar helaas niet kosteloos. De ouders moeten schoolmateriaal kopen, de schoolmaaltijden en de verplichte bijdragen voor de ouderraden (die de werking van de school financieren) betalen. Dat kan gaan van 2000 tot 3000 CFA-frank/jaar per kind (3 à 4,50€). Dat is een enorm bedrag voor de arme gezinnen van het platteland.

Er zijn echter nog andere redenen om hun kinderen thuis te houden: de kinderen moeten helpen op het veld, de dieren verzorgen, zorgen voor hun zusje of broertje... Vaak beantwoordt het onderwijs niet altijd aan hun verwachtingen: de kwaliteit van de school is ondermaats, de opleiding is geen voorbereiding op het echte leven en een diploma is geen garantie op een job. De ouders willen bijgevolg niet investeren. Sommige ouders in het Zuiden zijn geneigd om slechts enkele van hun kinderen naar school te sturen, maar zeker niet al hun kinderen (eerst de oudsten, de zonen...).

De samenwerking tussen de ouders en de school is een essentiële factor voor kwaliteitsvol onderwijs. De ouders moeten inzien dat onderwijs belangrijk is en dat ieder kind het recht heeft op onderwijs. Alleen dan kan er gewerkt worden aan een kwaliteitsvolle school in al haar facetten.

Activiteit 1 Wat vinden de ouders van de school in Burkina Faso?	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	 Klassikaal
Competenties: - Lezen - Samenwerken - Vragen beantwoorden - rollenspel of sketch - Raadsels bedenken - Teken en, weergeven - Verbeelding gebruiken en bedenken - Nadenken en eigen mening geven - Problemen identificeren - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - Kaartjes met de uitdagingen (zie bijlage). - Voor uitdaging 4: groot blad of affiche, viltstiften of kleurpotloden, lijn, schaar, tijdschriften of kranten.	 90 minuten

Verdeel de klas in 4 groepen. Elke groep krijgt een uitdaging die moet uitgevoerd worden voor de rest van de klas (zie kaartjes met uitdagingen in bijlage). De leerlingen krijgen 15 minuten om hun uitdaging voor te bereiden en dan moeten ze die voorstellen aan de klas. Als alle uitdagingen zijn volbracht, moeten de leerlingen nadenken over de redenen waarom de ouders in ontwikkelingslanden hun kind niet naar school sturen. Er komt in elke uitdaging een bepaalde reden aan bod. Op die manier komen de leerlingen tot de conclusie dat het nodig is om de ouders actief te betrekken bij de kwaliteitsvolle school.

Uitdaging 1: Bereken de schoolkosten

De leerlingen moeten bekijken hoeveel kinderen binnen het gezin reeds de schoolleeftijd hebben. Vervolgens moeten ze de uitgaven berekenen die op de schoolrekening komen aan het begin van het schooljaar. Merk op: de bedragen zijn fictief zodat de leerlingen makkelijker kunnen rekenen. Het gemiddelde loon van een Burkinabees draait rond de 30 000 CFA-frank/maand (ofwel 46 €).

Mondiale Vorming Plan België

© 2010 Plan België • Verantwoordelijke Uitgever: Plan België, Dirk Van Maele, Ravensteingalerij 3 B 5, 1000 Brussel

www.planbelgie.be

Als de leerlingen de optelsom hebben gemaakt, zien ze dat het gezin te weinig geld heeft om al zijn kinderen naar school te sturen. Ze moeten een oplossing uitdenken voor dit probleem.

Geef eventueel enkele voorbeelden (goede of minder goede!):

- niet alle kinderen naar school sturen
- geen uniformen kopen
- pas later uniformen kopen
- steun vragen aan de school ...

Antwoorden:

1. 5 van de 7 kinderen uit dit gezin hebben de schoolleeftijd en moeten dus in principe naar school (de oudsten: Sié, Yéri, Sansan, Olo en Oho).
2. Kost schoolmaaltijden voor een maand: $5 \times 4 \text{ CFA} = 20 \text{ CFA}$
3. Kost uniformen: $5 \times 10 \text{ CFA} = 50 \text{ CFA}$
4. Kost schoolmateriaal: $5 \times 3 \text{ CFA} = 15 \text{ CFA}$
5. Totaal van de schooluitgaven: 85 CFA
6. Totaal van alle uitgaven (voeding inbegrepen): $85 + 150 = 235 \text{ CFA}$
7. Genoeg geld? Nee.
8. Er is 45 CFA te kort.
9. Zoek een oplossing (zie voorbeeldjes hierboven).

Toelichting: In Burkina Faso sturen de ouders soms maar een deel van hun kinderen naar school. De schooluitgaven zijn namelijk een grote kost. Ze zetten soms ook liever hun kinderen in voor de dagelijkse taken. Deze oplossing is echter niet ideaal. Elk kind heeft namelijk recht op onderwijs. De uniformen later kopen of steun vragen aan de school zou een betere oplossing zijn.

→ In Burkina Faso vinden sommige ouders de school veel te **DUUR**.

Uitdaging 2: Speel het rollenspel “vader moet het beste graan kiezen”

Voor dit spel zijn er 3 verschillende rollen: een leraar, een vader en zijn kinderen.

De vader ontvangt 4 kaartjes met verschillende tekeningen van graansoorten (zie bijlage). Hij moet de meest aangepaste graansoort kiezen om te zaaien op zijn veld. Hij kan echter niet lezen.

De leraar geeft een les over de graansoorten (zie kaart in bijlage), zodat de kinderen hun vader kunnen helpen.

Zorg ervoor dat de kinderen de kaarten goed begrijpen en dat ze in hun rol blijven. De “vader” en de “kinderen” krijgen de kaart van de leraar niet te zien!

Antwoord: graan C.

→ In Burkina Faso vinden sommige ouders dat school geen **ZIN** heeft.

Uitdaging 3: Beeld de dagelijkse activiteiten van een familie uit

Voor dit spel heb je een groep jongens en een groep meisjes nodig, en een “moeder” en een “vader” die elk een lijst met taken krijgen die ze moeten uitbeelden (zie kaarten in bijlage). Het gaat om de dagelijkse activiteiten van het gezin. Ze mogen geluiden uitbrengen, maar geen woorden! De leerlingen moeten hun

Mondiale Vorming Plan België

© 2010 Plan België • Verantwoordelijke Uitgever: Plan België, Dirk Van Maele, Ravensteingalerij 3 B 5, 1000 Brussel

www.planbelgie.be

scène goed inoefenen en ervoor zorgen dat hun gebaren duidelijk zijn voor de rest van de klas. De andere leerlingen van de klas moeten dus raden welke taken er worden uitgebeeld en daarvan een lijstje opstellen. Vraag aan de jongens van de klas om naar het spel van de meisjes te kijken en aan de meisjes van de klas om naar het spel van de jongens te kijken.

Vergelijk na het spel de lijstjes van de toeschouwers met de lijstjes van de spelers: hebben ze alle dagelijkse activiteiten geraden?

Antwoord: zie takenlijst (in bijlage).

- In Burkina Faso vinden sommige ouders dat het onderwijs maar op de tweede plaats komt, na het **WERK** thuis.

Uitdaging 4: Ontwerp een affiche over het recht om te leren

De leerlingen krijgen een kaart (zie bijlage) met de volgende situatie:

- *Jullie zijn kinderen uit Burkina Faso die de leeftijd hebben om naar school te gaan. Jullie gaan vaak niet naar school omdat jullie een handje moeten toesteken thuis of op het veld.*
- *Jullie meester is van plan om een groots schoolfeest te organiseren waarop alle ouders van het dorp zijn uitgenodigd.*
- *Jullie willen van de gelegenheid gebruikmaken om een boodschap aan de ouders mee te geven en te zeggen dat jullie de school belangrijk vinden.*

De leerlingen moeten een affiche ontwerpen over het recht op onderwijs voor alle kinderen (een schets en/of een collage van papier).

Ze moeten een originele slogan verzinnen voor op hun affiche met de woorden: LEREN-RECHT-MEISJES-JONGENS-TOEKOMST.

Wat hebben ze nodig: een groot blad of affiche, viltstiften of kleurpotloden, lijm, schaar, tijdschriften of kranten.

Hang alle affiches vervolgens uit in de klas en laat de leerlingen hun affiche en hun boodschap voorstellen. De rest van de klas speelt de rol van de “ouders van de leerlingen in Burkina Faso”. Het team zal de ouders moeten overtuigen dat onderwijs belangrijk is en dat alle kinderen het recht hebben om te leren.

Antwoord:

- In Burkina Faso denken sommige ouders dat het onderwijs niet **BELANGRIJK** is.

Na de voorstelling van de groepsuitdagingen: klasdiscussie

In ontwikkelingslanden zien we helaas vaak hetzelfde scenario, namelijk dat de ouders hun kinderen niet naar school sturen. Dat is niet altijd omdat ze het niet willen. Soms zijn ze gewoon niet op de hoogte of hebben ze de middelen niet. Wat kan de mening over de school zijn van de ouders in het Zuiden? Wat leren we uit elke uitdaging? (geef de leerlingen wat tijd om na te denken)

- **Uitdaging 1: Is de school te duur?**
Arme gezinnen vinden de kostprijs van het onderwijs soms veel te hoog. Als “oplossing” sturen de ouders hun kinderen niet naar school (of maar enkele van hun kinderen).

Mondiale Vorming Plan België

© 2010 Plan België • Verantwoordelijke Uitgever: Plan België, Dirk Van Maele, Ravensteingalerij 3 B 5, 1000 Brussel

www.planbelgie.be

- **Uitdaging 2: Heeft het onderwijs geen zin?**
De school moet leerzaam zijn en interessante dingen bijleren die een meerwaarde zijn, aangepast aan de context van elk land. Anders heeft het onderwijs geen zin en is niemand gemotiveerd.
- **Uitdaging 3: Komt de school pas op de tweede plaats?**
Veel kinderen in het Zuiden zijn al aan het werk. Sommige kinderen steken na schooltijd hun ouders een handje toe voor bepaalde taken. Andere kinderen moeten echt werken en hebben geen tijd om naar school te gaan. Een kind zou echter altijd het recht en de tijd moeten hebben om te leren.
- **Uitdaging 4: Is de school niet belangrijk?**
In het Zuiden beseffen de ouders niet altijd hoe belangrijk het is om hun kinderen naar school te sturen. Soms koesteren ze ook een zeker wantrouwen voor het onderwijs. Ze denken (en soms hebben ze gelijk!) dat het niet zo'n goede school is en dat hun kinderen er niets leren. Maar het is de school die moet aangepakt worden. En het is belangrijk om deze ouders te sensibiliseren, onder meer met de hulp van de kinderen zelf.

Een kwaliteitsvolle school is een school die ook rekening houdt met de ouders en ze actief betreft bij het schoolgebeuren. De ouders moeten geloven in de school en beseffen dat onderwijs belangrijk is voor hun kinderen.

Activiteit 2 De vraag van Lou & Lena	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	 / Klassikaal
Competenties: - Lezen - Nadenken en eigen mening geven - Problemen identificeren - Discussiëren - Link maken met kinderen wereldwijd	Materiaal: - Zinnen met de mening van de ouders over de school (zie bijlage)	 15 minuten
Na elk deel leggen Lou en Lena een vraag voor die stemt tot nadenken over de thematiek. Plaats de leerlingen in een cirkel zodat ze elkaar kunnen zien. Deel de zinnen met de uitspraken over de school (van de ouders uit het Zuiden) uit aan je leerlingen (zie bijlage). Vraag aan je leerlingen om de zinnen voor te lezen en hun mening te geven. <i>L & L: Geef je mening over deze uitspraken!</i> De leerlingen kunnen hun eigen mening geven. Ze kunnen zich beroepen op de informatie die ze reeds kregen over kwaliteitsvol onderwijs (zie vorige lesfiches). Vraag hen om uit te leggen waarom ze al dan niet akkoord gaan met een uitspraak. Je kunt ook de volgende vraag stellen: "Waarom denkt deze moeder/vader zo volgens jou?". Je kunt eveneens naar de kinderrechten verwijzen (bv. recht op gelijkwaardige behandeling, op vrije meningsuiting,...)!		
Veel plezier met de kinderrechten in je klas!		

Activiteit 1: Kaarten met de uitdagingen

Wat is de kostprijs van het onderwijs?

Het gezin Kambou bestaat uit 7 kinderen

Hoeveel verdient het gezin:

- 190 CFA* per maand

Wat zijn de uitgaven van het gezin:

- Schoolmaaltijden: 4 CFA per kind
- Schooluniformen: 10 CFA per kind
- Schoolmateriaal: 3 CFA per kind
- Voedsel voor het hele gezin: 150 CFA per maand

* De CFA-frank is de munteenheid die gebruikt wordt in een deel van Afrika, onder meer in Burkina Faso.

Kruip in de huid van de ouders van dit gezin en beantwoord de volgende vragen:

1. Hoeveel kinderen wil je naar school sturen? En wie van je kinderen dan? kinderen (omcirkel de namen hierboven)
2. Hoeveel kost een maand schoolmaaltijden? CFA
3. Hoeveel zullen de schooluniformen kosten? CFA
4. Hoeveel zal het schoolmateriaal kosten? CFA
5. Bereken de totale som van de schooluitgaven voor de start van het schooljaar. CFA
6. Tel hierbij de kosten van het voedsel op. Hoeveel moet het gezin in het totaal uitgeven? CFA
7. Heeft het gezin genoeg geld? Ja/nee
8. Zo niet, hoeveel geld is er te kort? CFA
9. Zoek een oplossing voor dit gezin!

→ In Burkina Faso vinden sommige ouders de school veel te

— — — — .

Activiteit 1: Kaarten met de uitdagingen

Welke graansoort?

Er zijn drie rollen om te verdelen:

- 1 leraar
- 1 vader van het gezin
- de andere leerlingen zijn de kinderen

De leraar gaat voor het bord staan. Hij krijgt een kaart met daarop de les die hij zal moeten geven aan de kinderen. Hij mag zijn kaart aan niemand laten zien.

De vader krijgt 4 kaartjes met daarop de afbeeldingen van de graankorrels. Zijn kinderen helpen hem kiezen welke soort hij moet planten op zijn veld.

Uitdaging 2

Het rollenspel:

1. De vader is thuis met zijn kinderen. Hij weet niet welke graansoort hij moet planten op zijn veld (keuze tussen 4 soorten). Welke soort is goedkoop en kan overleven in een droge grond? Hij kan niet lezen wat er op het etiket staat.
2. De kinderen gaan naar school en gaan voor de leraar zitten (die aan het bord staat).
3. De leraar begint zijn les over de graansoorten (met behulp van de fiche). Hij **tekent** de 4 graansoorten op het bord en geeft **mondeling** uitleg bij elke tekening. De kinderen mogen eventueel vragen aan de leraar om alles nog **eenmaal** te herhalen.
4. Vervolgens keren de kinderen terug naar huis. Zij proberen hun vader te helpen.

Welke van de vier graansoorten moet de vader kiezen?

→ In Burkina Faso vinden sommige ouders dat school geen _ _ _ heeft

Kaarten met de "granen" voor de vader (uitdaging 2)

Graan A

Graan B

Graan C

Graan D

Kaart voor het rollenspel van de "leraar" (uitdaging 2)

De graansoorten

Zeg aan je leerlingen:

Vandaag zal ik het hebben over de graansoorten. Dit kan zeer nuttig zijn, bijvoorbeeld om je familie te helpen om de goede zaadjes te kiezen ...

Teken deze 4 tekeningen over op het bord en geef mondeling uitleg bij elke tekening. De leerlingen mogen jou vragen om alles eenmaal te herhalen!

Uitdaging 2:
Kruip in de
huid van de leraar!

Teken op het bord:

Geef mondeling uitleg:

Graan A

- Uitstekende graansoort.
- Bestand tegen ziektes, van zeer goede kwaliteit.
- Duur.

Graan B

- Groeit zeer snel.
- Weinig bestand tegen ziektes.
- Goedkoop.

Graan C

- Goede graansoort, goede kwaliteit.
- Redelijk bestand tegen de droogte.
- Goedkoop.

Graan D

- Graansoort met fijne korrel.
- Veel water nodig.
- Gemiddelde prijs.

Activiteit 1: Kaarten met de uitdagingen

Raad je plaatje!

Uitdaging 3

- Er zijn **meisjes** en **jongens** nodig in je team: jullie vormen een gezin in Burkina Faso.
- Een van de **meisjes** neemt de rol van de moeder op zich en ontvangt de kaart met de taken voor de meisjes.
- Een van de **jongens** neemt de rol van de vader op zich en ontvangt de kaart met de taken voor de jongens.

De situatie om uit te beelden voor de klas:

1. Baken een deel van de klas af dat jullie huis voorstelt. Ga allemaal naar binnen en doe alsof jullie aan het slapen zijn.
2. De meisjes staan eerst op en beginnen met hun taken. Ze gaan naar hun moeder die hen toefluistert welke taak van de lijst ze eerst moeten uitvoeren. De meisjes beelden deze taak uit (de moeder mag ook meespelen). Ze mogen **geluiden** uitbrengen, maar geen **woorden**. Daarna voeren ze de tweede taak van de lijst uit, enzovoort.
3. Een minuut na de meisjes staan de jongens op. Ze doen hetzelfde als de meisjes, maar met hun eigen lijst (onder leiding van hun vader).

De andere leerlingen van de klas kijken toe en moeten de takenlijst van de meisjes en de jongens opschrijven!

→ In Burkina Faso vinden sommige ouders dat het onderwijs maar op de tweede plaats komt, na het _ _ _ _ thuis.

Activiteit 1: Kaarten met de uitdagingen

Kaarten met de taken voor de meisjes en de jongens (uitdaging 3)

Uitdaging 3: taken voor de meisjes!

De lijst met de taken voor de meisjes:

- Ga water halen uit de waterput 2 kilometer verderop.
- Ga de was doen in de rivier.
- Vermaal de gierst.
- Maak gierstkoekjes en bak ze.
- Breng een deel van de koekjes naar de mannen die op het veld werken.
- Zorg voor de kleine kinderen en de baby's.
- Poets en ruim het huis netjes op.

*Jullie moeten alles heel
duidelijk uitbeelden voor
jullie toeschouwers.
Oefen jullie taken goed in!*

Uitdaging 3: taken voor de jongens!

De lijst met de taken voor de jongens:

- Haal hout voor het vuur en breng het naar huis.
- Ga werken op het veld: spit de grond om, trek voren, zaai...
- Neem een pauze om te eten wanneer de vrouwen er zijn met de maaltijd, ga vervolgens weer aan het werk.
- Ga de geiten halen en zorg ervoor dat ze weer in hun omheinde ruimte zitten.
- Zoek insecten om de kippen eten te geven.

*Jullie moeten alles heel
duidelijk uitbeelden voor
jullie toeschouwers.
Oefen jullie taken goed in!*

Activiteit 1: Kaarten met de uitdagingen

Ontwerp een affiche!

Uitdaging 4

Wat heb je nodig:

- een groot blad of affiche
- viltstiften of kleurpotloden
- lijm en een schaar
- tijdschriften of kranten...

Jullie zijn kinderen uit Burkina Faso die de leeftijd hebben om naar school te gaan. Jullie gaan vaak niet naar school omdat jullie een handje moeten toesteken thuis of op het veld.

Jullie meester is van plan om een groots schoolfeest te organiseren waarop alle ouders van het dorp zijn uitgenodigd.

Jullie willen van de gelegenheid gebruikmaken om een boodschap aan de ouders mee te geven en te zeggen dat jullie de school belangrijk vinden.

Ontwerp samen een supergrote affiche:

- Verzin een slogan over het recht op onderwijs voor alle kinderen!
- De volgende 5 woorden moeten zeker op de affiche staan:
LEREN-RECHT-MEISJES-JONGENS-TOEKOMST
- Teken of knip afbeeldingen uit voor de boodschap van jouw affiche.

→ In Burkina Faso denken sommige ouders dat het onderwijs niet
_____ is

Activiteit 2: De vraag van Lou & Lena

Al mijn kinderen gaan naar school want ik vind dat ze allen evenveel recht hebben om te leren.

Ik heb zelf nooit de kans gehad om naar school te gaan, maar ik wil dat mijn kinderen wel die kans krijgen.

Ik heb 5 kinderen. Ik kan nooit de schoolkosten betalen voor al mijn kinderen. Ik stuur dus mijn 2 slimste kinderen naar school.

Mijn zoon wil leraar worden. Mijn dochter dokter. Ik sta er volledig achter!

Mijn zoon heeft een beperking aan zijn been. Ik stuur hem niet naar school omdat ik bang ben dat de andere kinderen met hem lachen.

Er is geen school dicht bij ons dorp. Mijn kinderen moeten 2 uur stappen naar hun school. Daarom willen ze stoppen met school. Ik heb hen mijn toestemming gegeven.

Zelf ben ik nooit naar school gegaan. Ik vind het niet nodig om te kunnen lezen. Ik heb mijn veld en mijn geiten. Mijn kinderen moeten ook niet naar school gaan.

Mijn zoon zegt dat hij er niks van bakt op school. Hij wil niet meer gaan. Voor mij is dat goed, zo kan hij mij helpen op het veld.

Ik heb 3 dochters. Mijn oudste dochter is zeer intelligent: ze werkt goed op school. Ik twijfel om ook mijn andere 2 dochters te sturen.

Ik vind de nieuwe leraar niet leuk. Hij komt van een ander dorp. Ik heb mijn kinderen van school gehaald.

Ik heb 2 zonen en 3 dochters. Mijn zonen gaan naar school. Mijn dochters moeten gewoon kunnen koken, voor de kinderen zorgen en het huis onderhouden.

Er zijn meer en meer kinderen in ons dorp, maar er is geen school. Ik vind dat jammer. Ik probeer de andere ouders te overtuigen om een school met een strodak te bouwen.

Titel	De situatie van meisjes op school
Auteur	Vivi Maerevoet (leerkracht) & Plan België Mondiale Vorming Illustraties: Gunter Segers
Thema	Kwaliteitsvol onderwijs voor meisjes
Kernwoorden	Afrika, onderwijs, meisjes
Soort fiche	Lesfiche
Graad	3 ^{de} graad
Werkvorm	Groepswork
Eindtermen	- Wereldoriëntatie – Mens: 3.1 – 3.2 – 3.3 – 3.4 – 3.7 - Wereldoriëntatie – Maatschappij: 4.3 – 4.4 – 4.7 – 4.8 – 4.13 – 4.15 - Wereldoriëntatie – Tijd: 5.1 - Wereldoriëntatie – Ruimte: 6.9 - Sociale Vaardigheden: 1.2 – 1.3 – 1.5 – 1.6 – 2 - 3 - Muzische vorming – Beeld: 1.2 – 1.3 – 1.6 - Muzische vorming – Drama: 3.5 – 3.6 – 3.7 - Muzische vorming – Attitudes: 6.1 – 6.4 – 6.5 - Nederlands – Luisteren: 1.1 – 1.3 – 1.5 – 1.8 – 1.9 - Nederlands – Spreken: 2.1 – 2.2 – 2.3 – 2.5 – 2.6 – 2.7 - Nederlands – Lezen: 3.1 – 3.4 - Nederlands – Schrijven: 4.4 - Nederlands – Taalbeschouwing: 6.2 - Nederlands – (Inter)culturele gerichtheid: 7 - Leren Leren: 1 – 2 - 3
Specifieke doelstellingen	- Leerlingen weten dat onderwijs aan de basis ligt van een algemene vorming en een betere toekomst. - Leerlingen kunnen aan de hand van een gegeven situatie een probleem situeren en benoemen. - Leerlingen kunnen zich aan de hand van een gegeven situatie inleven in die bepaalde situatie.

Achtergrondinfo

Jongens en meisjes hebben dezelfde rechten, maar meisjes hebben vaak ongelijke toegang tot die rechten. Zo is er een ongelijke toegang tot onderwijs voor meisjes in het Zuiden, er zijn met andere woorden minder meisjes dan jongens op de schoolbanken (zowel in het lager als in het secundair onderwijs). **Armoede** is de grootste belemmerende factor. **De sociale positie van de vrouw in de samenleving** is een andere belemmerende factor. Meisjes naar school sturen wordt beschouwd als een zinloze investering. Als meisjes dan toch op de schoolbanken belanden, worden ze daar vaak geconfronteerd met extra **moeilijkheden op de school** waardoor ze vervroegd afhaken.

In deze lesfiche staan de leerlingen vooral stil bij de positieve gevolgen van onderwijs voor meisjes. Onderzoek wijst uit dat wanneer meisjes gelijke toegang hebben tot *kwaliteitsvol onderwijs*, de positieve gevolgen daarvan ver rijken, en dat op verschillende vlakken. Enkele voorbeelden daarvan:

- **Gezondheid:** wanneer de moeder geschoold is, komt er minder kindsterfte voor bij kinderen onder 5 jaar en zijn er minder hiv/aids-besmettingen.
- **Educatie:** wanneer de moeder geschoold is, is er meer kans dat haar dochters naar school gaan. Onderwijs heeft ook een sterk emancipatorisch gevolg: meisjes zijn beter voorbereid op het leven, kunnen opkomen voor zichzelf en de negatieve waarden en normen doorbreken.
- **Geweld:** wanneer de moeder geschoold is, zijn er minder ‘kindhuwelijken’ en is er minder risico om (seksueel) uitgebuit te worden.
- **Economische ontwikkeling:** wanneer meisjes naar school zijn geweest, kunnen ze economisch onafhankelijk worden. Zo kunnen ze bijdragen aan het doorbreken van de armoedecirkel, zowel voor hen persoonlijk en voor hun gezin, als op nationaal niveau.

Videofragment “Wat doet Plan?”, te downloaden op LeerPlaneet

Activiteit 1 De problemen van onderwijs in het Zuiden	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	♀ / ♂ In groepjes en klassikaal
Competenties: - Ordenen - Samenwerken - Discussiëren - Concept definiëren - Link maken met kinderen wereldwijd - Problemen identificeren - Presentatie geven	Materiaal: - Gebeurteniskaarten (zie bijlagen) - 4 lege A3 posters die je zelf voorziet	⌚ 25 of 50 minuten

Opmerking vooraf

Deze inleidende activiteit duurt:

- **25 minuten:** Voor de leerlingen die de lessen ‘kwaliteitsvol onderwijs (in Burkina Faso)’ hebben behandeld is activiteit 1 een leuke herhaling.
- **50 minuten:** Voor de leerlingen die nog geen voorbereiding hadden over het recht op kwaliteitsvol onderwijs, is activiteit 1 een algemene voorbereiding.

Vorbereiding: de problemen

Vertel de leerlingen dat het onderwijs in Burkina Faso met veel problemen kampt. Leg deze problemen uit terwijl je op het bord grote posters hangt waarop je de problemen kan toewijzen aan 4 categorieën:

1. **de school:** gebrek aan (veilige) scholen, onvoldoende materiaal, gebrekkige hygiëne, overvolle klassen,...
2. **de leerkrachten:** gebrek aan goed opgeleide leerkrachten, leerkracht spreekt niet altijd dezelfde taal als de kinderen in het dorp, de leerkracht moet grote afstanden afleggen om op school te geraken,...
3. **de leerlingen:** door slechte omstandigheden gaan ze niet graag naar school en is het leerproces niet optimaal,...
4. **de ouders:** kunnen schoolgeld niet betalen, zien het nut van onderwijs niet altijd in,...

De **overheid** van Burkina Faso draagt een grote verantwoordelijkheid om deze problemen weg te werken en het recht op kwaliteitsvol onderwijs te realiseren. Zij wordt daarin gesteund door **internationale organisaties van ontwikkelingssamenwerking**, zoals Plan België.

Groepswork en klassikale bespreking

Verdeel de klas in groepjes van 2 tot 4 leerlingen. Elk groepje krijgt 1 of meer gebeurteniskaarten (zie bijlage). De leerlingen bespreken in hun groepje bij welke poster hun gebeurteniskaart best past. Er zijn soms meerdere oplossingen mogelijk; de bespreking die ontstaat is belangrijker dan dat de leerlingen de juist categorie vinden.

Bijvoorbeeld: “Ik vind school maar saai. We moeten zwijgen, luisteren en herhalen wat de leerkracht zegt. Ik ga liever in de stad met mijn broer werken.”

Antwoord: Dit probleem situeert zich in de categorie leerlingen, maar kan eventueel ook bij leerkrachten geplaatst worden aangezien hij/zij bij gebrek aan een goede opleiding de lessen saai zal brengen.

Elke groep komt één voor één naar voren, legt uit wat er op hun gebeurteniskaart staat, plakt die op de juiste poster en verklaart waarom.

- Voor de leerlingen die het materiaal rond kwaliteitsvol onderwijs in Burkina Faso hebben behandeld, is dit een korte opfrissing.
- Voor de leerlingen die het materiaal rond kwaliteitsvol onderwijs in Burkina Faso niet hebben behandeld, kan dit uitgebreider besproken worden door elke gebeurtenis apart te bekijken. Vraag aan de leerlingen om na te denken over wat zij van de gebeurtenis vinden. Wat zouden zij doen in die situatie? Begrijpen ze de reactie/de situatie? Je kan ook een vergelijking maken met

de eigen situatie van de leerlingen en de situatie in België.

Meisjes en onderwijs

Vertel dat vooral meisjes in het Zuiden het extra moeilijk hebben om hun schooltijd af te maken. Laat elke groep alle posters bekijken en aanduiden welke situatie specifiek voor meisjes een probleem is. Ze kunnen deze aanduiden met een gekleurd etiket, of laat hen deze gebeurtenissen aankruisen. Zo krijgen de leerlingen een overzicht van alle soorten/categorieën van problemen, en leren ze welke problemen zwaarder doorwegen voor meisjes.

Voorbeelden:

- In onze school zijn er geen gescheiden toiletten, als meisje kan je dus nergens rustig en ongemerkt plassen...
- Ik leer mijn lessen niet, ik zal toch nooit mijn diploma halen. Binnen enkele jaren trouw ik met een oudere man en krijg ik zelf kinderen.
- Ik ga niet graag naar school. Er zijn bijna enkel meesters, waar ik niet bij durf klagen. Als meisje word ik niet serieus genomen.
- Waarom moet mijn dochter naar school? Ik kan haar alles leren wat ze moet weten. Wassen, koken, baby's verzorgen,.. Op school leren ze enkel nutteloze dingen!
- Waarom zou ik investeren in de toekomst van mijn dochter? Als ze trouwt gaat ze toch bij de ouders van haar man wonen.

Activiteit 2

Meisjes en onderwijs: bekijk het filmpje

Deze activiteit informeert en sensibiliseert

 /
Klassikaal

Competenties:

- foto/film becommentariëren
- discussiëren
- concept definiëren
- link maken met kinderen wereldwijd
- problemen identificeren

Materiaal:

- Filmpje "Wat doet Plan?", te downloaden op LeerPlaneet

 15 minuten

Eerst bekijken de leerlingen het eerste deel van het filmpje "Wat doet Plan?". Zet het filmpje stop na 40 seconden. Bekijk het filmpje eventueel 2X, aangezien het redelijk snel gaat.

Bespreek daarna klassikaal wat jullie gezien hebben:

- Wat is de situatie van het meisje in dit filmpje?

Situatie: Haar moeder is dood, haar vader ziek, ze moet de school verlaten om op haar broertjes

en zusjes te passen, ze moet elke dag ver wandelen om drinkbaar water te halen, ze heeft hongersnood door droogte,...

- Waarom zit zij in deze situatie?

Redenen: Door ziekte ouders, school niet afgemaakt, geen inkomsten,...

- De vraag is nu (naar het verdere verloop van de activiteiten): Hoe zou het leven van het meisje kunnen zijn, als ze wel geregistreerd was en naar school kon gaan? Zou ze dan in dezelfde situatie zitten? Welke kansen zou ze dan krijgen? Wat zou ze dan allemaal geleerd hebben op school?

Om die laatste vraag te beantwoorden, kan je de leerlingen eerst zelf laten nadenken over de positieve gevolgen van kwaliteitsvol onderwijs. Je kan hun ideeën aanvullen met onderstaande informatie. Wanneer kinderen van degelijk onderwijs kunnen genieten, leren ze namelijk heel wat dingen die later belangrijk zijn voor zowel hun persoonlijk leven als voor hun beroepsleven.

- Kinderen leren op school **zelfstandig** zijn.
- Kinderen leren op school **vriendschappen** op te bouwen. Een **sociaal netwerk** is belangrijk in het leven.
- Kinderen leren **sociaal omgaan** met anderen. Ze leren dat ruzies kunnen uitgepraat worden.
- Kinderen **leren over/en kunnen opkomen voor de eigen rechten**.
- Kinderen leren **zelfstandig leren**, informatie te verwerken, ze leren wat **een job** later inhoudt.
- Kinderen leren een **eigen mening** vormen.
-

Het is belangrijk al in te gaan op deze aspecten, zodat de leerlingen ze in activiteit 3 kunnen verwerken.

Activiteit 3		
Meisjes en onderwijs: herschrijf het verhaal	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	 / Klassikaal en in groepjes
Competenties: - samenwerken - foto/film becommentariëren - tekenen, weergeven - schrijven - link maken met kinderen wereldwijd - verbeelding gebruiken en bedenken - al spelend leren - rollenspel of sketch	Materiaal: - Opdrachtkaarten - Fotocamera - Tekenmateriaal - Verkleedkoffer	 50 minuten

Nu is het aan de leerlingen! **Laat hen het verhaal** van het meisje uit het filmpje (of eender welk meisje in de wereld) **herschrijven**. Ze verzinnen met andere woorden een positief vervolg op het leven van een meisje dat wel naar school is kunnen gaan en focussen daarbij op de positieve gevolgen van onderwijs, zoals besproken in activiteit 2.

De leerlingen verdelen zichzelf of worden verdeeld in groepjes en kiezen op welke manier ze het verhaal willen uitbeelden: via een fotoreportage, een stripverhaal of een toneelstuk. Geef hen de bijhorende **opdrachtenkaart** naargelang de gekozen werkvorm. Hierop staan enkele instructies waardoor ze de opdracht zelfstandig kunnen uitvoeren.

Vervolgens denken ze eerst na over **een scenario** van hun verhaal. Verwijs hiervoor ook terug naar de positieve gevolgen van kwaliteitsvol onderwijs. Je kan hen laten nadenken over wat voor hen het belangrijkste aspect is (bv. ze leert om later een goede job te hebben waardoor ze ook haar broertjes naar school kan laten gaan), en dat uitgebreider laten uitwerken.

De volgende vragen die ook op de opdrachtkaarten staan kunnen hierbij helpen:

- Wat gaat er allemaal gebeuren in het leven van het meisje als ze degelijk onderwijs kan volgen? Wat voor positieve dingen zullen haar overkomen?
- Wat zal ze allemaal leren op school?
- Welke situaties zal ze tegenkomen? En zal ze die situaties het hoofd kunnen bieden met wat ze leert op school?
- Zal ze nog in dezelfde situatie zitten als in het filmpje? Wat zal er veranderd zijn?

Voor het uitwerken van het bedachte scenario kunnen ze de opdrachtkaarten gebruiken. Als leerkracht kan je de groepjes coachen en bijstaan waar nodig. We geven je nog enkele tips:

- **Fotoreportage:**
 - o Maak duidelijke afspraken over het fototoestel dat de leerlingen gebruiken. Dit staat ook op de opdrachtkaart van de fotografen.
 - o Je dient de foto's op een computer te laden, waarna de leerlingen nog een selectie maken van 6 tot 10 foto's. Misschien kan je de foto's in het groot projecteren? Je kan ook een wegwerpfototoestel kopen en de foto's laten afdrukken.
- **Stripverhaal:**
 - o Voorzie potloden en/of stiften. Ook ander materiaal kan gebruikt worden: verf, tijdschriften, stukjes stof... Laat de leerlingen creatief zijn!
- **Toneel:**
 - o Heb je verkleedkleden en andere accessoires die de leerlingen kunnen gebruiken? Of misschien kunnen de leerlingen ook zelf wat materiaal meenemen?

Activiteit 4 De vraag van Lou en Lena: toonmoment	Deze activiteit informeert en sensibiliseert	♀ / ♂ Klassikaal en in groepjes
Competenties: - samenwerken - al spelend leren - presentatie geven	Materiaal: - Realisaties uit activiteit 3 - Filmpje "Wat doet Plan?", te downloaden op LeerPlaneet	⌚ 20 minuten
Voorzie nog wat tijd voor een toonmoment, in de vorm van een tentoonstelling of klassikaal toonmoment waarbij elk groepje zijn verhaal kan tonen aan de rest van de klas. Wat vinden ze van het verhaal van de andere groepjes? Is het meisje (en haar familie) uiteindelijk beter af met degelijk onderwijs? Je kan om af te sluiten ook de rest van het filmpje laten zien. Hierin zien ze hoe Plan haar eigen vervolg heeft gemaakt op het verhaal van dit meisje en hoe Plan vele andere kinderen overal ter wereld ondersteunt.		
Veel plezier met de kinderrechten in je klas!		

Activiteit 1: gebeurteniskaarten

De school/ infrastructuur

De school heeft een dak van stro. Soms is het er erg warm, op andere dagen sijpelt de regen door het dak en moeten de leerlingen terug naar huis keren.

In een klas zitten 105 leerlingen. Vaak zitten ze met 4 op 1 bankje.

De leerlingen moeten handboeken delen, omdat de school niet voldoende boeken heeft voor alle kinderen.

In onze school zijn er geen gescheiden toiletten, als meisje kan je dus nergens rustig en ongemerkt plassen...

De leerlingen

Ik vind school maar saai. We moeten zwijgen, luisteren en herhalen wat de leerkracht zegt. Ik ga liever in de stad met mijn broer werken.

Ik leer mijn lessen niet, ik zal toch nooit mijn diploma halen. Binnen enkele jaren trouw ik met een oudere man en krijg ik zelf kinderen.

Door in de stad te werken verdien ik een beetje geld. Naar school gaan kost veel geld.

Ik ga niet graag naar school. Er zijn bijna enkel meesters, waar ik niet bij durf klagen. Als meisje word ik niet serieus genomen.

Activiteit 1: gebeurteniskaarten

De leerkrachten

Ik geef les op 30 km van mijn huis en kom naar school met de brommer. De benzine is erg duur, de kosten van mijn vervoer liggen soms hoger dan het geld dat ik verdien. Ik kan dus beter thuis blijven.

Een echte directeur is er niet op school, dus niemand let erop of de meester/juf wel op tijd komt.

Goede kinderopvang is er niet in mijn dorp, dus neem ik mijn kinderen vaak mee als ik les moet geven.

Ik kom uit een andere regio en spreek niet dezelfde taal als de leerlingen. Ik geef les in het Frans maar als de leerlingen iets niet begrijpen dan kan ik het niet uitleggen in hun taal.

De ouders

Waarom moet mijn dochter naar school? Ik kan haar alles leren wat ze moet weten. Wassen, koken, baby's verzorgen, ... Op school leren ze enkel nutteloze dingen!

De school kost veel geld, daarom laten we enkel onze zonen naar school gaan.

Ik ben zelf niet naar school gegaan. Waarom zou ik mijn kinderen dan laten studeren?

Waarom zou ik investeren in de toekomst van mijn dochter? Als ze trouwt gaat ze toch bij de ouders van haar man wonen.

Activiteit 3: opdrachtenkaarten

FOTOREPORTAGE

Jullie zijn de fotografen! Maak een leuk **fotoverhaal** over het leven van een meisje dat wel naar school kan gaan.

1. Bedenk eerst een scenario voor je verhaal

De volgende vragen kunnen helpen. Let wel op: jullie moeten niet alles tonen, focus jullie op 1 moment uit het leven van het meisje. Schrijf kort op wat jullie willen fotograferen en hoe jullie het willen aanpakken.

- Wat kan er allemaal gebeuren in het leven van het meisje als ze degelijk onderwijs kan volgen? Wat voor positieve dingen zullen haar overkomen?
- Wat zal ze allemaal leren op school?
- Welke situaties zal ze tegenkomen? En zal ze die situaties het hoofd kunnen bieden met wat ze leert op school?
- Zal ze nog in dezelfde situatie zitten als in het filmpje?
Wat zal er veranderd zijn?

2. Tijd om foto's te nemen

Als jullie een scenario hebben uitgewerkt, kunnen jullie nu aan de slag!

- Maak **duidelijke afspraken** met de leerkrachten en jullie groepje over het fototoestel dat jullie gebruiken. Draag er zorg voor!
- Spreek af wie wat gaat doen. **Zorg dat iedereen kan meewerken.**
- Maak **enkele foto's** waarin het verhaal wordt uitgebeeld. Gebruik het scenario als leidraad.
- Kies nadien **6 tot 10 foto's** die je aan de klas wil laten zien. Zorg dat de foto's een geheel vormen, namelijk het verhaal dat jullie willen vertellen.

Veel plezier!

Activiteit 3: opdrachtenkaarten

STRIPVERHAAL

Jullie gaan tekenen! Maak een leuk **stripverhaal** over het leven van een meisje dat wel naar school kan gaan.

1. Bedenk eerst een scenario voor je verhaal

De volgende vragen kunnen helpen. Let wel op: jullie moet niet alles tonen, focus jullie op 1 moment uit het leven van het meisje. Schrijf kort op wat jullie willen tekenen en hoe jullie het willen aanpakken. Verzin ook tekstballonnetjes bij de tekeningen.

- Wat kan er allemaal gebeuren in het leven van het meisje als ze degelijk onderwijs kan volgen? Wat voor positieve dingen zullen haar overkomen?
- Wat zal ze allemaal leren op school?
- Welke situaties zal ze tegenkomen? En zal ze die situaties het hoofd kunnen bieden met wat ze leert op school?
- Zal ze nog in dezelfde situatie zitten als in het filmpje? Wat zal er veranderd zijn?

2. Tijd om te tekenen

Als jullie een scenario hebben uitgewerkt, kunnen jullie nu aan de slag!

- Spreek af wie wat gaat doen.
Zorg dat iedereen kan meewerken!
- Maak **6 tot 10 tekeningen** waarin het verhaal wordt uitgebeeld.
- Gebruik het scenario als leidraad.

Veel plezier!

Activiteit 3: opdrachtenkaarten

TONEELTJE

Jullie gaan toneel spelen! Maak een leuk **toneeltje** over het leven van een meisje dat wel naar school kan gaan.

1. Bedenk eerst een scenario voor je verhaal

De volgende vragen kunnen helpen. Let wel op: jullie moet niet alles tonen, focus jullie op 1 moment uit het leven van het meisje.

- Wat kan er allemaal gebeuren in het leven van het meisje als ze degelijk onderwijs kan volgen? Wat voor positieve dingen zullen haar overkomen?
- Wat zal ze allemaal leren op school?
- Welke situaties zal ze tegenkomen? En zal ze die situaties het hoofd kunnen bieden met wat ze leert op school?
- Zal ze nog in dezelfde situatie zitten als in het filmpje? Wat zal er veranderd zijn?

2. Tijd om toneel te spelen

- Schrijf kort op wat jullie willen tonen en hoe jullie het willen aanpakken. Gebruik het scenario als leidraad!
- De rollen die je kan verdelen:
 - Het meisje (geef haar een naam!)
 - Haar vader en moeder
 - Een vriendje of vriendinnetje
 - Haar broer of zus
 - De leerkracht
 - ...
- Spreek af wie wat gaat doen. **Zorg dat iedereen kan meewerken.**
- Misschien zijn er verkleedkleden of attributen om jullie toneeltje kracht bij te zetten?

Veel plezier!

Kwaliteitsvol onderwijs in Burkina Faso

Het recht op onderwijs wordt vermeld in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948, en in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 1989. Studies tonen aan dat onderwijs de beste investering is voor de maatschappij. Dit fundamenteel recht voor iedereen mogelijk maken, blijft een van de grootste uitdagingen van ons tijdperk.

Vroeger was de toegang tot basisonderwijs voor iedereen de grootste bekommernis m.b.t. het onderwijs in de ontwikkelingslanden: er moeten genoeg scholen zijn, ze mogen niet te ver van de rurale zones liggen, etc. Nu ligt de aandacht vooral op de kwaliteit van het onderwijs. Het is weinig zinvol om scholen te bouwen als de kwaliteit niet voldoende is en de kinderen bijgevolg niets leren. Daarnaast is het van belang extra aandacht te schenken aan educatie van meisjes in het Zuiden, aangezien zij vaak minder toegang hebben tot onderwijs in vergelijking met jongens.

Burkina Faso staat voor heel wat uitdagingen op het vlak van basisonderwijs, aangezien de alfabetiseringsgraad er één van de zwakste ter wereld is. Een oplossing kan alleen maar slagen als alle betrokken actoren hun medewerking verlenen: verantwoordelijken van het onderwijs, directie, leerkrachten, ouders, leerlingen en externe partners. Voor Plan België vormt kwaliteitsvol onderwijs dan ook één van onze kernthema's.

En ook voor meisjes!

Plan
Elk kind telt.

www.planbelgie.be

Auteurs: Anne Furnémont en Vivi Maerevoet - Kinderrechteneducatie Plan België
Vertaling: i.s.m Natascha Loontjens en Taal & Tekst
Illustraties: Gunter Segers · Foto's: Plan
Verantwoordelijke Uitgever: Plan België vzw, Dirk Van Maele
Ravensteingalerij 3 B 5, 1000 Brussel © 2011 · www.planbelgie.be

Gedrukt op milieuvriendelijk papier.